

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

04

14

15

16

18

20

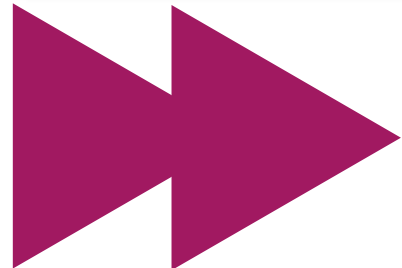
21

22

23

Υπεύθυνη έκδοσης

Ελένη Νικήτα

Επιμέλεια ύλης

Ντία Ευαγόρου

Διεύθυνση

Κυπριακή Εθνική Επιτροπή ΟΥΝΕΣΚΟ

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Γωνία Κίμωνος και Θουκυδίδου, 1434 Λευκωσία

Τηλ.: 22800993, 22800753 Φαξ: 22800995

Ηλ. Διεύθυνση: unesco@culture.moec.gov.cy

Διαδίκτυο: www.unesco.org.cy

Σχεδιασμός

Εν Τύποις Βούλα Κοκκίνου Λτδ

Εκτύπωση

Τυπογραφεία Lithofit

Responsible for the Edition

Eleni Nikita

Edition

Dia Evagorou

Address

Cyprus National Commission for UNESCO

Ministry of Education and Culture

Kimonos & Thoukidides Corner, 1434 Nicosia

Tel: 22800993, 22800753 Fax: 22800995

E-mail: unesco@culture.moec.gov.cy

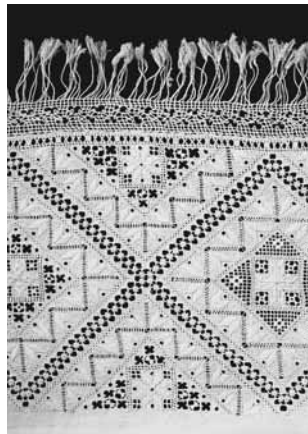
Internet: www.unesco.org.cy

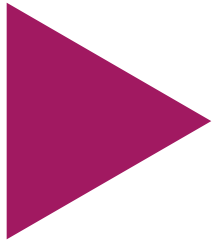
Design

En Tipis Voula Kokkinou Ltd

Printing

Lithofit

Editorial

Το 2008 αποτελεί ορόσημο για την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή.

Η Επιτροπή μας με νέο προγραμματισμό και στόχους, προσπαθεί τα τελευταία χρόνια να δραστηριοποιηθεί και να προβάλλει όσο το δυνατό καλύτερα τους σκοπούς και τους στόχους της UNESCO στην Κύπρο.

Η στενή συνεργασία που έχουμε με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην UNESCO, η οποία προωθεί τόσο την Κύπρο στην UNESCO όσο και την UNESCO στην Κύπρο, έχει αποδώσει καρπούς και οι δραστηριότητες μας δεν περιορίζονται απλώς σε ενημερωτικά δελτία και πληροφοριακό υλικό, αλλά γίνονται πολύ πιο ουσιαστικές, ακολουθώντας συγκεκριμένους στόχους και προγράμματα.

Για τους νέους μας στόχους και προτεραιότητες μπορείτε να πληροφορήστε μέσα από τις σελίδες του παρόντος δελτίου μας, το οποίο επίσης αλλάζει όψη, γίνεται πιο σύγχρονο και περισσότερο κατατοπιστικό, και πιστεύω ενδιαφέρον. Επιπλέον σύντομα, η υφιστάμενη ιστοσελίδα της Επιτροπής, ανανεώνεται και εκσυγχρονίζεται για να ενημερώνονται οι Κύπριοι πολίτες πληρέστερα και με πιο εύκολο τρόπο.

Οι προτεραιότητες της Επιτροπής μας για φέτος επικεντρώνονται αρχικά στην προβολή των Μνημείων της Κύπρου που βρίσκονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Καταρχήν έχει ήδη ετοιμαστεί και κυκλοφορεί το ντοκιμαντέρ για την προβολή των μνημείων. Επίσης, έχει συμπληρωθεί η ετοιμασία σχετικού ενημερωτικού βιβλιαρίου που θα διανέμεται δωρεάν στο κοινό. Η Επιτροπή ευελπιστεί και προγραμματίζει επιπλέον την προώθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλες τις σχολικές βαθμίδες με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Ταυτόχρονα και δεδομένης και της Εκλογής της Κύπρου στη Διακυβερνητική Επιτροπή της UNESCO για την Άυλη Κληρονομιά προσπαθούμε να συμβάλουμε και να ενισχύσουμε το έργο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην προώθηση και προβολή της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε φέτος και στην Ισότητα των δύο Φύλων με την προκήρυξη, αρχικά, διαγωνισμού συγγραφής ιστορίας με αυτό το θέμα.

Θα μπορούσα ν' αναφερθώ σε πολλές άλλες δραστηριότητες μας, αλλά νομίζω ότι το παρόν έντυπο μπορεί να σας δώσει πολύ περισσότερες πληροφορίες. Εκ μέρους της Επιτροπής θα ήθελα να ευχαριστήσω τον έντιμο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέα Δημητρίου αλλά και τη Διευθύντρια του Υπουργείου για τη σταθερή στήριξη και συνεργασία που μας προσφέρουν. Θέλω να ευχαριστήσω επίσης όλους τους συνεργάτες μας και χορηγούς, γιατί χωρίς και τη δική τους συμβολή, το έργο και οι δραστηριότητες μας δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν.

Η UNESCO, η οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την εκπαίδευση, τις επιστήμες, τον πολιτισμό και την επικοινωνία, ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1945 με στόχο «να συνεισφέρει στην ειρήνη και την ασφάλεια της ανθρωπότητας προωθώντας την συνεργασία μεταξύ των εθνών δια μέσου της εκπαίδευσης, της επιστήμης και του πολιτισμού». Ο ρόλος μας ως Εθνική Επιτροπή δεν είναι άλλος από το να προβάλλουμε και να προωθήσουμε στη δική μας χώρα τους πιο πάνω στόχους για το καλό του τόπου μας και των κατοίκων του.

Σας εύχομαι καλή περιδιάβαση στις σελίδες του δελτίου μας.

Λουκία Χατζηγαβριήλ

Πρόεδρος της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO

ΆΥΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ

Η Σύμβαση για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά ψηφίστηκε το 2003 και τέθηκε σε ισχύ το 2006.

Έχει ως στόχους τον εντοπισμό, την καταγραφή, τη διαφύλαξη και την προβολή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, με στόχο την προστασία της πολιτιστικής ποικιλότητας και την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα κράτη-μέλη της UNESCO.

Με τον όρο «άυλη πολιτιστική κληρονομιά» (σύμφωνα με την κύρωση της Σύμβασης της UNESCO για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, Παρίσι 17/10/2003 (N. 3521/2006 ΦΕΚ 275Α, άρθρο 2 παρ. 1 και 2) «εννοούμε τις πρακτικές, αναπαραστάσεις, εκφράσεις, γνώσεις και τεχνικές καθώς και τα εργαλεία, αντικείμενα, χειροτεχνήματα και τους πολιτιστικούς χώρους που συνδέονται με αυτές και τις οποίες οι κοινότητες, οι ομάδες και τα άτομα αναγνωρίζουν ότι αποτελούν μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς τους.

Αυτή η άυλη πολιτιστική κληρονομιά, που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά, αναδημιουργείται συνεχώς από τις κοινότητες και τις ομάδες σε συνάρτηση με το περιβάλλον τους, την αλληλεπίδρασή τους με τη φύση και την ιστορία τους, και τους παρέχει μια αίσθηση ταυτότητας και συνέχειας, συμβάλλοντας έτσι στην προώθηση του σεβασμού της πολιτιστικής πολυμορφίας και της ανθρώπινης δημιουργικότητας.

Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά εκδηλώνεται ειδικότερα στους ακόλουθους τομείς:

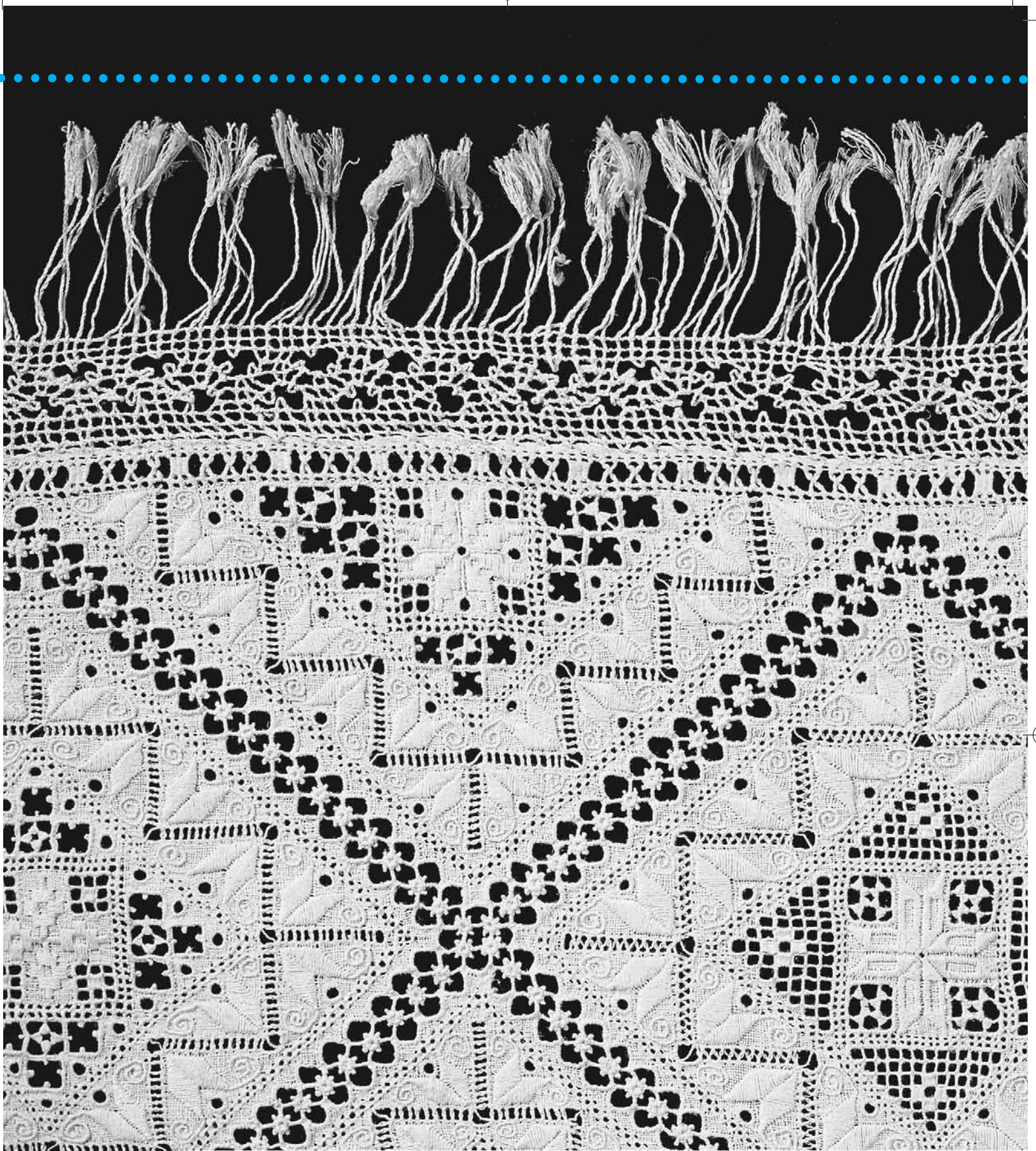
- ▶ στις προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας ως φορέα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- ▶ στις τέχνες του θεάματος
- ▶ στις κοινωνικές πρακτικές, στις τελετουργίες και στις εορταστικές εκδηλώσεις
- ▶ στις γνώσεις και πρακτικές που αφορούν τη φύση και το σύμπαν
- ▶ στην τεχνογνωσία που συνδέεται με την παραδοσιακή χειροτεχνία

Άυλη κληρονομιά! Πρόκειται για νεοφανή όρο στο λεξιλόγιό μας. Μέχρι τώρα ακούγαμε για την πολιτιστική παράδοση κάθε τόπου και λαού, που περιλάμβανε γενικότερα τα πάντα. Τώρα πια εξειδικεύουμε την αναφορά μας, γινόμαστε πιο συγκεκριμένοι. Προβάλλουμε, προστατεύουμε, αναζητούμε να επισημάνουμε και να διασώσουμε, αλλά και να μεταλαμπαδεύσουμε στις νεώτερες γενιές, την άυλη κληρονομιά μας. Δηλαδή, όπως εξηγεί και η σύμβαση της UNESCO στον ορισμό της για την άυλη, τις παραδοσιακές τέχνες των παππούδων μας, τα τοπικά εδέσματα που έφτιαχνε στο χωριό η γιαγιά, τα παραμύθια και τα νανουρίσματα που έλεγε, τους θρύλους, τα αινίγματα και τις παροιμίες, τα τραγούδια, τους χορούς και τα ποιήματα του λαού που έφθασαν σε μας από στόμα σε στόμα με παράδοση χιλιάδων χρόνων. Εκτός από τα πιο πάνω, στην άυλη παράδοσή μας ανήκουν και οι γνώσεις και κοινωνικές πρακτικές, τα έθιμα, οι λαϊκές και θρησκευτικές τελετές και εκδηλώσεις με ρίζες στο βάθος των αιώνων.

Είναι κοινός τόπος ότι οι ραγδαίες τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις με επιστέγασμα την παγκοσμιοποίηση αποτελούν σοβαρό κίνδυνο για την επιβίωση της παραδοσιακής κληρονομιάς και της ταυτότητας των λαών. Γι' αυτό και η UNESCO εν όψει των κινδύνων που απειλούν με αφανισμό τις κληρονομίες συνέταξε το 2003 στο Παρίσι τη Σύμβαση για την Άυλη πολιτιστική κληρονομιά που υπεγράφη από όλα τα κράτη μέλη.

Η Κύπρος συμμερίζεται την ανησυχία της παγκόσμιας κοινότητας για την επερχόμενη καταστροφή αυτής της κληρονομιάς. Η υπογραφή της σύμβασης και από την Κύπρο το 2006 έχει ισχύ νόμου και μας καθιστά υπόχρεους ως κράτος και ως λαό να δεσμευτούμε και να εργαστούμε για την υλοποίησή της. Ανάμεσα στις εισηγήσεις για την προώθησή της είναι και η τροποποίηση και της κρατικής νομοθεσίας, ώστε να συνάδει με το πνεύμα της σύμβασης. Παράλληλα πολιτιστικοί και ερευνητικοί φορείς του Υπουργείου Παιδείας εργάζονται γι' αυτό και ειδικότερα το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών πρωτοστατεί στη δημιουργία του Εθνικού Ευρετηρίου της Κύπρου για τα στοιχεία της άυλης κληρονομιάς του τόπου. Το Λευκαρίτικο κέντημα και τα Τσιατσιστά έχουν επιλεγεί από την Κυπριακή Επιτροπή της UNESCO να υποβληθούν ως αντιπροσωπευτικά στοιχεία στον Παγκόσμιο Κατάλογο Άυλης Κληρονομιάς.

Από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

Η εμπλοκή των νέων σε συνεργασία με τις παλαιότερες γενιές και το αγκάλιασμά της από κρατικούς και κοινωνικούς φορείς είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητα για την επιτυχία αυτής της προσπάθειας. Η διάσωση της ύλης κληρονομιάς μας πρέπει να καταστεί συνείδηση. Η καλλιέργεια σεβασμού και αγάπης στον πολιτιστικό πλούτο που μας κληροδοτήθηκε είναι θέμα που αφορά όχι μόνο την κρατική παιδεία σε όλες τις βαθμίδες αλλά και τους δήμους και τις κοινότητες. Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας έχουν τις δυνατότητες να στηρίξουν το έργο της UNESCO. Η σημασία του είναι τεράστια για την ανθρωπότητα. Κρατικοί φορείς λοιπόν, δημοτικές και κοινοτικές αρχές, ομάδες και άτομα ας αναχαιτίσουμε εαυτούς από τη συμμετοχή στην καταστροφή με την αδιαφορία και την άγνοια και ας εργαστούμε για να διασώσουμε και να αναβιώσουμε την κληρονομιά μας, αγκαλιάζοντας τους φορείς της πολιτιστικής μας ταυτότητας και παράδοσης. Υπάρχουν τρόποι. Για αρχή, βάλτε τις ελιές σας σε κοφίνες, τις πατάτες σε καλάθια, σκεπάστε το τραπέζι σας με ένα όμορφο λευκαρίτικο.

Λευκαρίτικο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Το Λευκαρίτικο κέντημα πήρε το όνομά του από τα Λεύκαρα, χωριό της Κύπρου το οποίο το ανέπτυξε. Τα Λεύκαρα, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, σ' ένα υψόμετρο περίπου 1750 ποδιών από την επιφάνεια της θάλασσας, έπαιξε, μέσα στους αιώνες, σημαντικό ρόλο ως θέρετρο για τους αριστοκράτες ευγενείς κατακτητές του νησιού. Μέσα απ' αυτήν την επαφή, οι Λευκαρίτισσες γυναίκες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και να διδαχτούν από τις Βεντσιάνες ευγενείς έτσι ώστε να εμπλουτίσουν τα παραδοσιακά κεντήματα που έκαναν μέχρι τότε, τα «ασπροπλούμια», με μοτίβα και τεχνοτροπίες που, χρησιμοποιώντας την έμφυτη καλλιτεχνική τους τάση, κατάφεραν να αναπτύξουν τα αριστουργήματα αυτά που σήμερα αποκαλούμε Λευκαρίτικα κεντήματα. Αυτή η επαφή ήταν καταλυτική για όλο το μετέπειτα κοινωνικοοικονομικό σύστημα του χωριού, μια και φαίνεται να επηρέασε την αρχιτεκτονική των Λευκάρων χρησιμοποιώντας πιο ρυθμούς Βενετσιάνικους που να βοηθούν στη συνάθροιση γυναικών για κέντημα, τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία του χωριού και τον οικονομικό ρόλο των Λευκάρων σε σχέση με την υπόλοιπη Κύπρο. Πέραν τούτου, η επαφή με το Βενετσιάνικο στοιχείο φαίνεται να βοηθάει τον Λευκαρίτη να μπει σε μια άλλη διάσταση σκέψεων που τον οδήγησε σε μεταγενέστερα χρόνια στην πολύ επιτυχή ενασχόληση με την εμπορία σε χώρες άγνωστες και στην Κύπρο την ίδια.

Γι' αυτούς τους λόγους, όταν κάποιος μελετά το Λευκαρίτικο κέντημα πρέπει να δώσει έμφαση ιδιαίτερα στην περίοδο των Λουζινιανών και Ενετών που μπορεί να χαρακτηριστεί ως η αρχή του Λευκαρίτικου κεντήματος.

Η ιστορική επισκόπηση πρέπει ν' ασχοληθεί ακολούθως με την περίοδο της Βρετανικής διακυβέρνησης που μπορεί να θεωρηθεί ως η αρχή της Νεότερης Ιστορίας του Λευκαρίτικου κεντήματος, όπου το Λευκαρίτικο κέντημα, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις των αγορών, διαφοροποιείται και πωλείται από τον Λευκαρίτη κεντηματέμπορα σε χώρες της Ευρώπης, Ασίας και Αμερικής. Η μελέτη καταλήγει στη μετά το 1970 εποχή, στη Σύγχρονη Ιστορία του Λευκαρίτικου κεντήματος, όπου μειώνεται και σχεδόν

εξαφανίζεται η εμπορία του Λευκαρίτικου στο εξωτερικό και αρχίζει μια νέα εποχή της εμπορίας του κεντήματος στην πηγή του, τα Λεύκαρα.

Η ιστορική ανάλυση είναι ουσιαστική γιατί δείχνει τους παράγοντες που έχουν συντελέσει στην ανάπτυξη και διατήρηση της ξεχωριστής κληρονομιάς των Λευκάρων και διευκολύνει την κατανόηση της σύνθετης αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας σχέσης μεταξύ των παραδοσιακών τεχνών και της κοινότητας στην οποία υπάρχουν, καθώς επίσης και τις επιδράσεις της τέχνης αυτής σε όλη την Κύπρο.

Το Λευκαρίτικο κέντημα είναι ότι πιο καλλιτεχνικό και δημιουργικό έχει να επιδείξει η κεντητική τέχνη και η λαϊκή παράδοση της Κύπρου. «Είναι κέντημα μεγάλης αξίας, που κατοπτρίζει το δυναμισμό, την ευαισθησία και την παρατηρητικότητα της Κύπριας γυναίκας. Τα επιδέξια χέρια της κεντήτριας καταφέρνουν να δημιουργήσουν πάνω στο ύφασμα, σχέδια τέλεια και καλλιτεχνικά δοσμένα, που ούτε και το χέρι του πιο επιδέξιου σχεδιαστή δεν θα μπορούσε να αποδώσει με τόση λεπτομέρεια, χάρη, ρυθμό και αρμονία». Όλα τα σχέδια του Λευκαρίτικου κεντήματος είναι εμπνευσμένα από τη φύση και το περιβάλλον και παίρνουν ιδιαίτερη μορφή με το συνδυασμό των βελονιών.

Μέσα από τους αιώνες, το Λευκαρίτικο κέντημα ήταν η αιτία οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής και του νησιού γενικά, σε περιόδους δύσκολες. Μέσω των πωλήσεων των λευκαρίτικων διεθνώς, της αρχής παραγωγικών οικογενειακών και τοπικών μονάδων για την παραγωγή των Λευκαρίτικων, της ανάμειξης και της δραστηριοποίησης της γυναίκας στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και την εξασφάλιση του ηγετικού ρόλου της στην οικογενειακή επιχείρηση και στην οικογένεια, το Λευκαρίτικο άλλαξε τόσο την οικονομική όσο και την κοινωνική δομή του χωριού. Έπαιξε ακόμη σημαντικό ρόλο στην κοινωνική αναβάθμιση των Λευκάρων εν σχέση με τις άλλες περιοχές της Κύπρου, στην «διεθνοποίηση» των Λευκαρίτων και στην εξοικείωση τους με νέες νοοτροπίες και τρόπους ζωής.

Η αξία του Λευκαρίτικου κεντήματος ως μια από τις κύριες Παγκόσμιες Πολιτιστικές κληρονομίες ενισχύεται, πέρα από το αριστοτεχνικό της τεχνοτροπίας του, από την ιστορική και διαχρονικά σημαντική συνεισφορά του Λευκαρίτη Κεντητήρη-έμπορα και της Λευκαρίτισσας Κεντήτριας, όπου αμφότεροι ανέλαβαν σημαντικό ρόλο στη συντήρηση και μετάδοση της παράδοσης του Λευκαρίτικου Κεντήματος.

Το Λευκαρίτικο κέντημα αποτελεί ένα ξεχωριστής σημασίας κεφάλαιο στην κυπριακή πολιτιστική ιστορία. Το Λευκαρίτικο ήταν ένας συγκερασμός της τοπικής τέχνης και των επιρροών που έφεραν οι διάφοροι κατακτητές του νησιού μέσα στους αιώνες, κυρίως οι Ενετοί και σε λιγότερο βαθμό οι Φράγκοι. Το κέντημα απέκτησε διεθνή αναγνώριση και ξεχώρισε ως το «Λευκαρίτικο κέντημα από την Κύπρο» που αντικατοπτρίζει μια ξεχωριστή τεχνοτροπία που ίδια της δεν φαίνεται να μπορεί να βρει κανείς σε άλλο μέρος του κόσμου.

Σήμερα καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες έτσι ώστε το Λευκαρίτικο κέντημα να συνεχίσει να αποτελεί μέρος της πραγματικότητας των Λευκάρων, της Κύπρου και του παγκόσμιου πολιτισμού, διατηρώντας την παραδοσιακή τεχνοτροπία και μεθοδολογία κατασκευής και ακόμη να εξελίσσεται σύμφωνα με

την συλλογική εμπειρία των Λευκαρίτισσων κεντητριών. Γι' αυτό και σήμερα, τόσο στα Λεύκαρα όσο και στην ευρύτερη Κύπρο, αναπτύσσεται μια συντονισμένη δραστηριότητα, έτσι ώστε να συνεχίσει να παραμένει εν ζωή ο πλούτος της παράδοσης που κληροδοτήθηκε από γενιά σε γενιά, που έγινε αφορμή οικονομικής, εμπορικής, κοινωνιολογικής και καλλιτεχνικής ανάπτυξης των Λευκάρων και της Κύπρου ολόκληρης, και να δημιουργηθούν οι βάσεις έτσι ώστε οι επόμενες γενιές να συμβάλουν στην συνέχιση της παράδοσης αυτής.

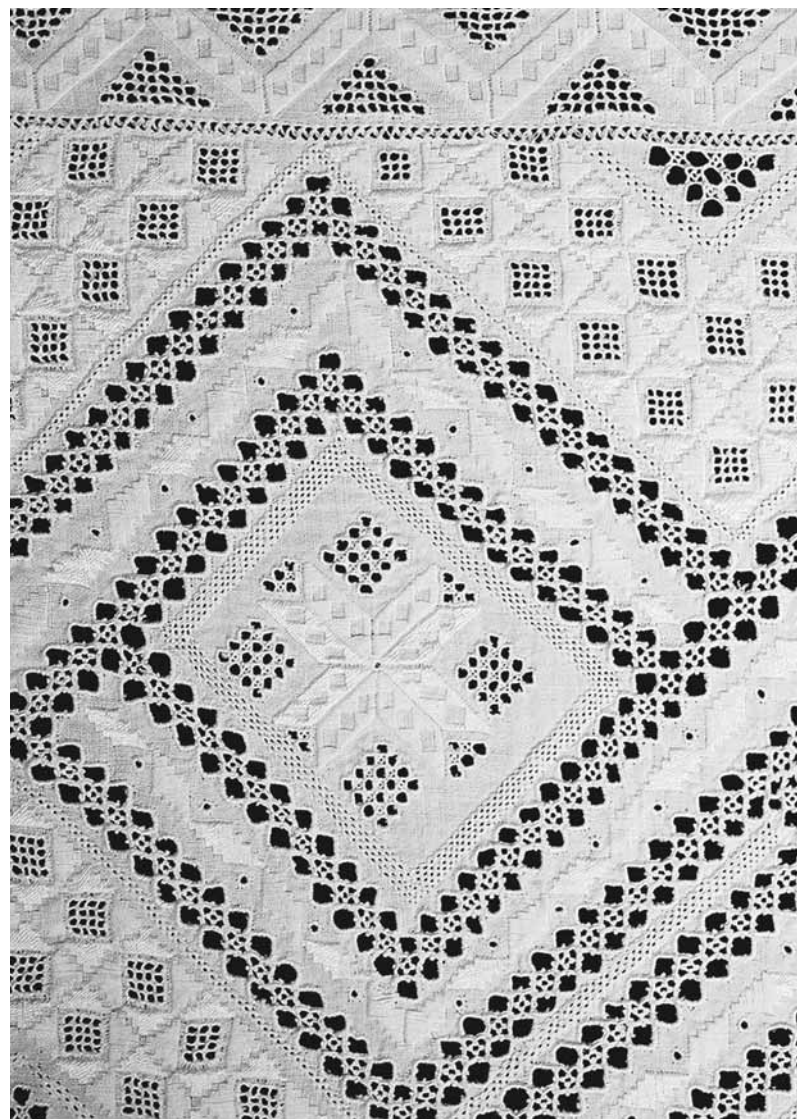
Η δυσκολία και το χρονοβόρο της δημιουργικής διαδικασίας φαίνεται πως είναι ανασταλτικές επιρροές στη νέα γενιά των γυναικών των Λευκάρων, που παραδοσιακά ήταν και πρέπει να παραμείνουν οι δημιουργοί του κεντήματος. Αποτέλεσμα αυτών των δεδομένων, το χειροτέχνημα που αναμφίβολα αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά, ν' ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία.

Το Λευκαρίτικο Κέντημα τέθηκε ως υποψήφιο για ένταξη στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της UNESCO, για την Παγκόσμια Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, αίτημα που τεκμηριώνεται από τη βαθιά ιστορική, κοινωνικοοικονομική και κυρίως πολιτιστική αξία του Λευκαρίτικου Κεντήματος. Η σημαντικότητα της αίτησης για ένταξη στο χάρτη των παγκόσμιων αριστουργημάτων θέτει τον πολιτισμό της Κύπρου σε ένα νέο στρατηγικό προσανατολισμό, που στοχεύει στην αναβίωση των λευκαρίτικων χειροτεχνημάτων, μέσα από την ανάπτυξη νέων δημιουργών και έργων τέχνης και στην επανατοποθέτηση του Λευκαρίτικου στην ελίτ της παγκόσμια πολιτιστικής πραγματικότητας.

Η πολιτιστική αξία του Λευκαρίτικου κεντήματος επικυρώνεται μέσα από τη μακροβιότητά του ως προϊόν που γεννήθηκε και μετεξελίχθηκε στο παράλληλο της ιστορίας των Λευκάρων, με καθοριστική τη συμβολή του στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της. Η δυνατότητα του κεντήματος να υπάρχει ως ένα ζωντανό κύτταρο δημιουργίας, η ανθεκτικότητά του στο χρόνο, η δυνατότητα του να μετεξελίσσεται χωρίς ν' αλλοιώνεται η τεχνική και η δημιουργική του «προσωπικότητα», η ικανότητα του ν' αποτελεί στοιχείο κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, συνθέτει ένα σύνολο παραμέτρων που καθιερώνουν τη βαθιά του πολιτισμική αξία.

Η ανάλυση όλων των ιστορικών σταθμών του Λευκαρίτικου κεντήματος επιβεβαιώνει την ανθεκτικότητά του ως είδος πολιτιστικής τέχνης αφού οι δημιουργοί του, σε όλες τις χρονολογικές φάσεις, αξιοποιούσαν τα δεδομένα της εποχής τους, για να αναπτύξουν το έργο τους, χωρίς ωστόσο να αλλοιώνουν την πρωτογενή τεχνική του φυσιογνωμία. Με μια ενστικτώδη δημιουργική προσέγγιση, οι κεντήτριες σε όλες τις γενιές, προστάτευσαν την ταυτότητα που τους κληροδοτήθηκε και μετέδωσαν, από γενιά σε γενιά, τη λευκαρίτικη κεντητική. Το θεμελιώδες της πιο πάνω παρατήρησης στηρίζεται στο ότι, παρά τη διεθνή εμπορική διάσταση που πήρε το Λευκαρίτικο κέντημα σε κάποια περίοδο (1900-1970), παρά τον ισχυρό ιστορικό/οικονομικό του ρόλο και τη συμβολή του στην ευμάρεια της κοινότητας και των ανθρώπων της, το Λευκαρίτικο κέντημα δεν υπέστη διαφοροποίηση στην τεχνολογία και την αισθητική προσέγγιση σε βαθμό που να μεταλλάξει τη φυσιογνωμία και ταυτότητά του.

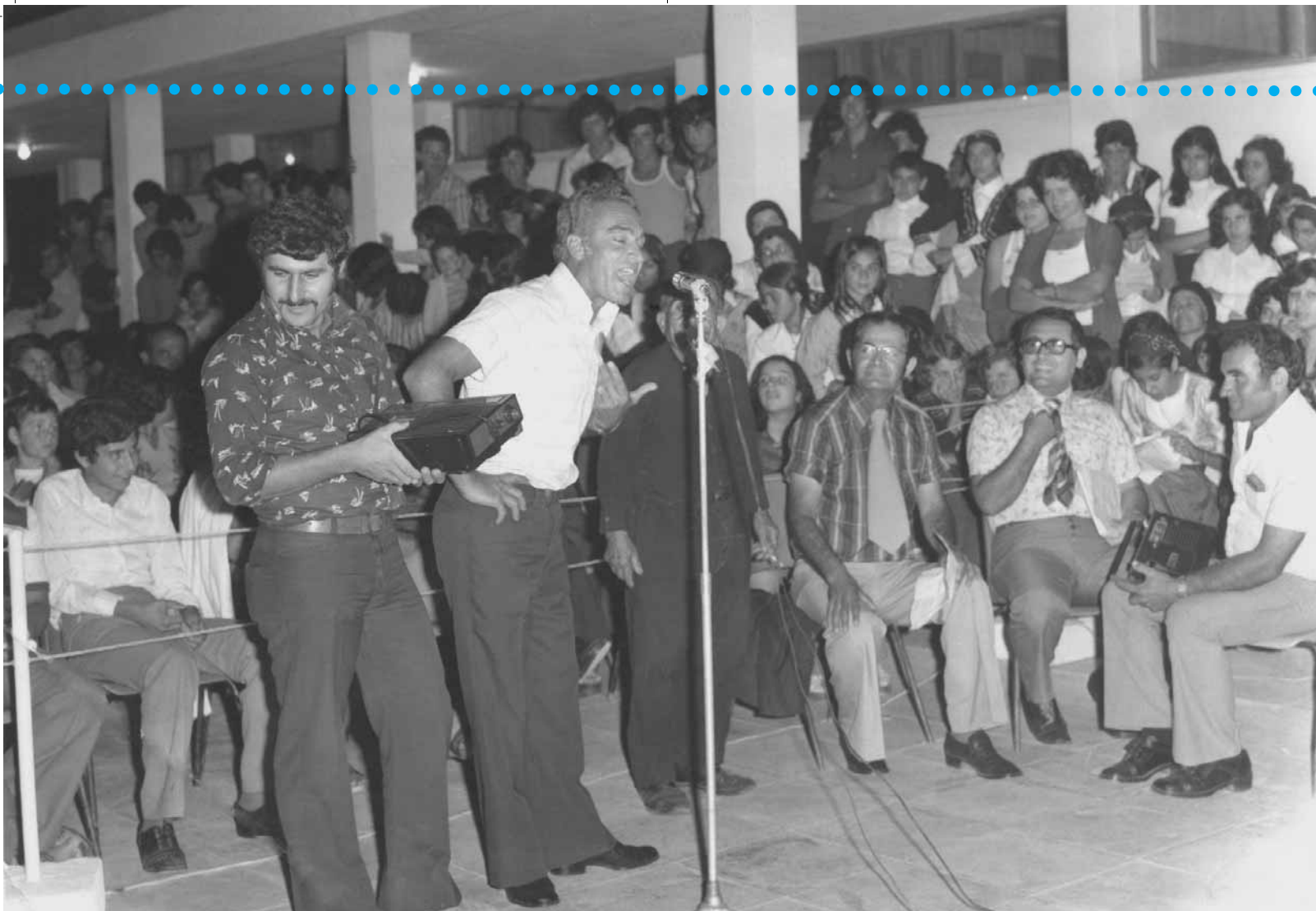
Συνάμα, η διεθνής απήχηση του πρωτίστως ως έργο τέχνης,

από τη Γαλλία του 1900 μέχρι και σήμερα, προσδίδουν στη Λευκαρίτικη κεντητική μια προστιθέμενη πολιτιστική αξία παγκόσμιας εμβέλειας, που τεκμηριώνεται από τη διαχρονική επιβίωση της στον παγκόσμιο χάρτη χειροτεχνημάτων.

Η ευρύτητα της αξίας του Λευκαρίτικου κεντήματος, τόσο ως στοιχείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και ως στοιχείο ανθρώπινης πνευματικής δημιουργίας, οριοθετεί στην τρέχουσα εποχή μια αναντίλεκτη ευθύνη για τη διαφύλαξη των Λευκαρίτικων κεντημάτων από την απειλή της παρακμής και τη δημιουργία νέων βάσεων συντήρησης και αναβάθμισής τους.

*Από το Ερευνητικό Τμήμα της εταιρείας MARKETWAY Ltd,
για το Δήμο Λευκάρων*

Τσιαττιστά

► Τα τσιαττιστά αποτελούν ένα από τα πιο ζωντανά κομμάτια της Κυπριακής λαϊκής ποιητικής δημιουργίας.

Πρόκειται για αυτοσχέδια ποιητικά δημιουργήματα στιγμιαίας έμπνευσης, ως επί το πλείστο διαγωνιστικού χαρακτήρα. Γι' αυτό ονομάζονται και τσιαττιστά του παλιωμάτου. Αυτός που τσιαττίζει, (συν)ταιριάζει στίχους, σε έμμετρο δεκαπεντασύλλαβο με ενιαίο νόημα και περιεχόμενο. Εκτός από τα τσιαττιστά του παλιωμάτου, υπάρχουν κι άλλα είδη, υποκατηγορίες θα μπορούσαμε να τις αποκαλέσουμε, όπως τα ερωπικά, κοινωνικά, βουκολικά και πρόσφατα, στον αιώνα μας πολιτικού περιεχομένου.

Τα αυτοσχέδια αυτά ποιητικά δημιουργήματα αποκαλούνται και τραγούδια γιατί οι ποιητάρηδες τα λένε τραγουδιστά με τη συνοδεία μουσικής, βιολιού και λαούτου. Η πιο συνηθισμένη φόρμα που χρησιμοποιείται για το τσιάττισμα στους ποιητικούς διαγωνισμούς είναι το ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο σε δυο ομοιοκατάληκτους στίχους. Πολλές φορές όμως οι ποιητάρηδες χρησιμοποιούν και ένα έως δυο ακόμη στίχους, είτε δεκαπεντασύλλαβους, είτε οκτασύλλαβους, εξασύλλαβους, ακόμη και εννιασύλλαβους. Στους επίσημους διαγωνισμούς επεκράτησε τελικά, το δίστιχο. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι η ομιλουμένη κυπριακή τοπική διάλεκτος.

Για να διαγωνιστεί κάποιος στα τσιαττιστά πρέπει να είναι καλός ποιητάρης, να έχει την ικανότητα πολύ γρήγορης σύνθεσης στίχων και ταυτόχρονα την οξυδέρκεια ν' απαντά με αμεσότητα στον αντίπαλό του, παρασύροντας τον σε θεματολόγιο της δικής του επιλογής. Συχνά-πυκνά οι τσιαττιστάδες απειλούν ο ένας τον άλλον, κλειάζουν και διασύρουν τους αντιπάλους τους, υπερτονίζοντας τις δικές τους ικανότητες ή χαρίσματα. Αρέσκονται δε ν' αυτοπροβάλλονται ως «δάσκαλοι» και αήττητοι ποιητάρηδες...

Τα τσιαττιστά έχουν έντονα κοινωνικό χαρακτήρα επειδή ακριβώς υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στους ποιητάρηδες και το ακροατήριο που μόνο στην περίπτωση των διαγωνισμών είναι «παθητικό». Σε όλες τις άλλες, διασκεδάσεις, γιορτές, γάμους, πανηγύρια, πολύ συχνά συμμετέχει στο τσιάττισμα, είτε δίνοντας το θέμα, είτε με ερωταπαντήσεις. Ως εκ τούτου τα τσιαττιστά αποτελούν ένα ισχυρό συνεκτικό κοινωνικό κρίκο αφού συμβάλλουν στην ψυχαγωγία και επικοινωνία ανάμεσα στους ανθρώπους κάθε ηλικίας, προσθέτοντας ποιότητα και χρώμα στις διάφορες εκδηλώσεις. Παράλληλα, σε προσωπικό επίπεδο, το άτομο που θέλει να ασχοληθεί με το τσιάττισμα, πέραν του πηγαίου ταλέντου, που κι αυτό καλλιεργείται με την άσκηση, πρέπει να φροντίσει από μόνο του ν' αναπτύξει και ορισμένες δεξιότητες όπως, καλά αντανακλαστικά, ετοιμότητα, αποστήθιση – απομνημόνευση στίχων, εμπλουτισμό του λεξιλογίου του, πλούσια φαντασία, ικανοποιητικές γενικές γνώσεις, άριστη γνώση της κυπριακής της κυπριακής διαλέκτου, της λαϊκής ποίησης και της προϊστορίας (παλαιότερους ποιητάρηδες και το έργο τους).

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Η λαϊκή ποίηση στη Κύπρο έχει διανύσει μια πολύ μεγάλη πορεία μέσα στο χρόνο, περνώντας από διάφορα στάδια και διακυμάνσεις. Τα τσιαττιστά ως αναπόσπαστο τμήμα της λαϊκής ποίησης δέχτηκαν αρκετές επιδράσεις, διατήρησαν όμως και πολλά στοιχεία από την αρχική τους μορφή.

Οι πρώτες αναφορές για ποιητικούς διαγωνισμούς συναντώνται στον Όμηρο (Ιλιάδα) και τον Ησίοδο (Έργα και Ημέραι). Στην Κύπρο ως πρώτοι ποιητές αναφέρονται ο Κινύρας (12 π. Χ. αι.) βασιλιάς στην Παλαίπαφο και αρχιερέας στο ναό της Αφροδίτης και ο Στασίος

(7 π. Χ. αι.) ο οποίος έγραψε τα Κύπρια Έπη κατά το πρότυπο της Οδύσσειας. Ο Στασίος εθεωρείτο από πολλούς αρχαίους συγγραφείς ως γαμπρός του Ομήρου ενώ κατά την αρχαιότητα η Κύπρος παρουσιαζόταν ως γενέτειρα του Ομήρου. Αυτή τη διεκδίκηση, από την αρχαία Σαλαμίνα βασικά, ήρθε αργότερα (2 μ. Χ. αι.) να την στηρίξει ιστορικά ο Πausανίας. Συγκεκριμένα στο βιβλίο του «Τα Φωκικά» κεφ. 24, αναφέρεται σε μια επιγραφή- χρησμό, που είδε κατά την επίσκεψη του στους Δελφούς. Σ' αυτήν ήταν καταγραμμένη μια παλαιά προφητεία του ιερέα Εύκλου σύμφωνα με την οποία στην Κύπρο θα γεννιόταν ο μεγαλύτερος αοιδός όλων των εποχών, σε μια αγροτική περιοχή δυτικά της Σαλαμίνας:

**«Και τοτ' εν ειναλίη Κύπρω μέγας έσσειτ' αοιδός
ον τε Θεμιστώ τέξει επ' αγρού δια γυναικών
νόσφι πολυκτεάνοιο πολύκειλιτον Σαλαμίνας.
Κύπρον δε προλιπών διερός θ' υπό κύμασιν αρθείς.
Ελλάδος ευρυχώρου μόνος κακά πρώτος αείσας
έσσειται αθάνατος και αγήραος ήματα πάντα».**

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

**«Και τότε στη θαλασσινή την Κύπρο θα γεννηθεί ο μεγάλος αοιδός
θα τον γεννήσει η θεία Θεμιστώ σε αγρό μοναχικό
μακριά από την πυκνοκατοικημένη Σαλαμίνα.
Κι αυτός αφήνοντας την Κύπρο θα κινήσει πάνω στα κύματα
για την Μεγάλη Ελλάδα, της μοίρας τα κακά γραφτά να τραγουδήσει,
πρώτος αυτός
κι αθάνατος και αγέραστος θα μείνει στους αιώνες».**

Πληροφορίες για ποιητικούς διαγωνισμούς υπάρχουν σε δεκάδες αρχαία κείμενα τα περισσότερα από τα οποία είναι αναφορές για ποιητικούς διαγωνισμούς σε θρησκευτικές γιορτές όπως τα Πύθια, τα Μεγάλα Διονύσια κ. α. Στην Κύπρο συνέβαινε κάτι ανάλογο στα Αφροδίσια, τη μεγάλη θρησκευτική γιορτή προς τιμή της θεάς Αφροδίτης. Επειδή στα κυπριακά ήθη και έθιμα διατηρήθηκαν αρκετά κατάλοιπα της γιορτής αυτής, μετουσιωμένα βεβαίως και προσαρμοσμένα στους κανόνες και την ηθική της νέας θρησκείας, και επειδή συγκριτικά -τηρουμένων των αναλογιών- συμβαίνει κάτι ανάλογο και με τη γιορτή του Κατακλυσμού πολλοί ιστορικοί και ερευνητές θεωρούν τη γιορτή του κατακλυσμού, φυσική συνέχεια των Αφροδισίων μυστηρίων.

Στα νεότερα χρόνια (από τα τέλη του 19ου αι.) η γιορτή του Κατακλυσμού αναβιώνει με μεγάλη επιτυχία στη Λάρνακα με αθρόα συμμετοχή του κοινού, από όλες τις ελεύθερες περιοχές του νησιού. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια επανήλθαν και πολλοί Τουρκοκύπριοι οι οποίοι συμμετέχουν στις εκδηλώσεις.

Η στιχουργική «τέχνη» το τσιτάττισμα και το τραγούδι, είναι έμφυτα στους κατοίκους του νησιού. Ξαν πατρογονική κληρονομιά, από γενιά σε γενιά.

Παλαιότερα όταν η κυπριακή ντοπιολαλιά ήταν σε ευρεία χρήση οι περισσότεροι κάτοικοι του νησιού, ακόμα και την απλή καθημέρα που αντάλλαζαν, την έλεγαν τραγουδιστά.

Μερικοί έβγαιναν μπροστά και συμμετείχαν στις γιορτές, τα πανηγύρια και τους διαγωνισμούς. Αυτούς που ξεχώρισαν λίγο-πολύ τους γνωρίζουμε είτε μέσα από το έντυπο υλικό, είτε από μαρτυρίες νεότερων. Η μεγάλη όμως μάζα του πληθυσμού παραμένει ουσιαστικά στην αθέατη πλευρά της ιστορίας. Είναι άλλωστε πρακτικά αδύνατο να καταγραφούν τα στιχουργήματα τόσων χιλιάδων ανθρώπων...

Για τη Βυζαντινή περίοδο (395μ.Χ.-1191μ.Χ.) δεν υπάρχουν στοιχεία που να αναφέρονται σε επώνυμους κύπριους ποιητές. Κυριαρχούσαν τα ακριτικά τραγούδια αφηγηματικού χαρακτήρα σε ύφος και περιεχόμενο ηρωικό, μέχρι υπερβολής, τα οποία παίνευαν τα κατορθώματα και την παλληκαριά των Ακριτών όπως αυτά του Διγενή τζι' του Χάροντα που διασώζονται σε διάφορες παραλλαγές, τα τέσσερα παλληκάρια κ. α.

Γνωρίζουμε από ιστορικές μαρτυρίες ότι αυτή την περίοδο υπήρχαν ανώνυμοι ποιητάρηδες που απαγγέλλαν και τραγουδούσαν σε γιορτές

και πανηγύρια, κυρίως ακριτικά καθώς και θρησκευτικά άσματα σε μια γλώσσα ανάμικτη κυπριακής διαλέκτου και ευαγγελικής.

Κατά τη Φραγκοκρατία (αρχές 13ου έως τα μέσα του 16ου αι.) επικρατέστερα ήταν τα δημοτικά τραγούδια με περιεχόμενο κοινωνικό και ερωτικό όπως για παράδειγμα η Αροδαφνούσα, ο πραγματευτής κ.α. Οι ποιητάρηδες αυτής της περιόδου αντλούν το ρεπερτόριο τους από την παράδοση, συχνά όμως δημιουργούν και δικά τους. Κάποια απ' αυτά τα προσωπικά δημιουργήματα πέρασαν μέσα διαδικασία της ανάπλασης από στόμα σε στόμα και έγιναν δημοτικά. Σ' αυτή την περίοδο διαμορφώνεται η τελική φόρμα της κυπριακής λαϊκής ποίησης και κατ' επέκταση και των τσιαττιστών.

Καθιερώνεται η ομοιοκαταληξία και οριστικοποιείται το μέτρο. Βεβαίως διατηρείται το ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο ως η αρχέγονη βάση της κυπριακής λαϊκής ποίησης, αλλά κοντά σ' αυτό προστίθενται κι άλλα όπως το λόγιο τετράστιχο. Η τελική φόρμα διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες ή τους τρόπους έκφρασης του ποιητή.

**«Ο ποιητής της σήμερον για να 'χει την αξίαν
πρέπει να έχει έννοιαν και ομοιοκαταληξίαν».**

Κατά την περίοδο της Οθωμανικής κατάκτησης του νησιού (1571-1878) οι προσωπικές συνθέσεις των ποιητάρηδων άρχισαν να κερδίζουν έδαφος σε βάρος των δημοτικών τραγουδιών, αφού φρόντιζαν οι ίδιοι να μνημονεύεται το όνομα τους στις προσωπικές τους δημιουργίες χωρίς βέβαια αυτό να γίνεται πάντα κατορθωτό.

Η τάση για προσωποποίησης της λαϊκής ποίησης οριστικοποιείται τέλη του 19ου αι. με την έλευση της τυπογραφίας στην Κύπρο (1878) όπου συντελείται μια ακόμη σημαντική (και εκ των πραγμάτων, τελευταία) αλλαγή. Ο ανώνυμος δημιουργός αποκτά όνομα και αναγνώριση. Οι ποιητάρηδες προχωρούν στην έκδοση των στιχουργημάτων τους σε πρόχειρες φυλλάδες τις οποίες πωλούν οι ίδιοι σε γάμους, γιορτές και πανηγύρια, τραγουδώντας αποσπάσματα από τα ποιήματα τους.

Η αλλαγή αυτή είχε και τα θετικά και τα αρνητικά της. Από τη μια βοήθησε στη ραγδαία ανάπτυξη και προώθηση της λαϊκής ποίησης στις πλατιές μάζες του λαού, από την άλλη όμως έθεσε οριστικό τέλος στη εξέλιξη της δημοτικής ποίησης, αφού τώρα πια ο κάθε δημιουργός διεκδικούσε τα πνευματικά του δικαιώματα, την πατρότητα και του τελευταίου δίστικου που συνέθετε.

Σ' αυτή τη χρονική περίοδο παράλληλα με την εξάπλωση της ποιητάρικης φυλλάδας, τα τσιαττιστά γνώρισαν μεγάλη άνθηση. Δεκάδες επώνυμοι τσιαττιστάδες εμφανίστηκαν κυρίως στα Κοκκινόχωρια και την επαρχία Λάρνακας, είχαμε όμως και μερικούς σημαντικούς τσιαττιστάδες από τις άλλες επαρχίες όπως στην Κερύνεια και την Πάφο. Μεγάλη συμβολή σ' αυτή την ανοδική πορεία είχε η αναβίωση της γιορτής του Κατακλυσμού και η επίσημη επαναφορά των ποιητικών διαγωνισμών. Πρωτεργάτης και πρωτοπόρος σ' αυτή την εξέλιξη ήταν ο Δήμος Λάρνακας, ο οποίος πρώτος ανάλαβε τα ηνία της αναβίωσης συμβάλλοντας στην αναβάθμισή της και βεβαίως στη συνέχεια ακολούθησαν κι άλλοι.

Δυστυχώς κάτι ανάλογο αναμένεται να συμβεί και με τα Τσιαττιστά... Γιατί, όπως και στη μακράιωνη πορεία της η λαϊκή ποίηση δέχτηκε ποικίλες επιδράσεις έτσι και στις μέρες μας επηρεάζεται, δυστυχώς αρνητικά αυτή τη φορά, από τη σύγχρονη πραγματικότητα με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μια φθίνουσα, θνησιγενή πορεία. Η απότομη αλλαγή του τρόπου ζωής των Κυπρίων, οι βαθιές κοινωνικές τομές με κύρια χαρακτηριστικά την αστικοποίηση και τον εκμοντερνισμό, αλλά και ο αδόκιμος παραμερισμός και περιθωριοποίησης της τοπικής διαλέκτου με την αντικατάστασή της από την κοινή δημοτική, είναι αναμφίβολα οι βασικές αιτίες του μαρασμού ο οποίος θα οδηγήσει αναπόφευκτα -αν δεν ληφθούν έγκαιρα μέτρα- στον πλήρη αφανισμό της.

Από τον Γιώργο Σοφοκλέους

▶ έκθεση φωτογραφίας

«Ζωντανή Παράδοση:

Εξερευνώντας την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά»

Μια σημαντική και κοσμογυρισμένη έκθεση παγκόσμιας φωτογραφίας φιλοξένησε στην Κύπρο η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO σε συνεργασία με το Δήμο Λευκωσίας.

Η έκθεση «Ζωντανή Παράδοση: Εξερευνώντας την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά» παρουσιάστηκε από τις 15 Σεπτεμβρίου μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2008 στους πεζόδρομους Λήδρας και Ονασαγόρου και πλατεία Φανερωμένης στη Λευκωσία.

Η έκθεση φωτογραφίας διοργανώθηκε και παρουσιάστηκε από την UNESCO στο Παρίσι από τον Απρίλιο του 2007 μέχρι τον Γενάρη του 2008 και ήδη έχει ταξιδέψει σε τέσσερις χώρες. Οι ενδιαφέρουσες φωτογραφίες προέρχονται από κάθε γωνιά του πλανήτη και ανήκουν σε καταξιωμένους φωτογράφους διαφορετικών εθνικοτήτων. Τα έργα των φωτογράφων ιχνηλατούν μια διαδρομή σε έθιμα, παραδόσεις, παραστατικές τέχνες και κοινωνικές πρακτικές διαφόρων λαών, τα οποία διατρέχουν κίνδυνο εξαφάνισης, αλλά οπωσδήποτε αξίζει να διασωθούν για να εξασφαλιστεί η πολιτιστική ποικιλοπλοκότητα.

Το ταγκό στους δρόμους της Αργεντινής, το σάμπα στα σοκάκια της Βραζιλίας, ένα πρωτότυπο καρναβάλι στη Βολιβία, ζωγραφίες στην άμμο στο Βανουάτου, το ταγκό στην Αργεντινή, το κουκλοθέατρο opera dei rari της Ιταλίας, ζωντάνεψαν στους δρόμους της παλιάς Λευκωσίας και πληροφόρησαν το κοινό για πολιτιστικές εκφράσεις από κάθε σημείο της γης. Επιπλέον, η έκθεση έχει εμπλουτιστεί με φωτογραφίες από την παράδοση της Κύπρου, με καλαθοπλέκτες, φουρνάρισσες και υφάντριες στη βούφα.

Παράλληλα, από τις 15 Σεπτεμβρίου έως τις 13 Οκτωβρίου, λειτουργήσε Έκθεση βιβλίου από την Εθνική Επιτροπή UNESCO για την Άυλη Πολιτιστική κληρονομιά στο παρεκκλήσι του Σταυρού του Μισιρικού, κοντά στην Πλατεία Φανερωμένης. Βιβλία από κυπριακούς εκδοτικούς οίκους και εκδόσεις των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας διατίθεντο προς πώληση. Το κοινό επέδειξε μεγάλο ενδιαφέρον τόσο για τα βιβλία, όσο και για το παρεκκλήσι του Σταυρού του Μισιρικού.

Στη συμβολή Λήδρας και Ονασαγόρου στήθηκε περίπτερο από την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, όπου και διανέμονταν δωρεάν έντυπα σχετικά με την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και την UNESCO.

Τέλος, σε συνεργασία με την Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Λευκωσίας, και με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Τουρισμού (27 Σεπτεμβρίου), έγιναν διάφορες εκδηλώσεις, μεταξύ άλλων επίδειξη παρασκευής χαλουμιού και αναβίωση παραδοσιακών δεξιοτεχνιών.

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε με μέγα χορηγό την Τράπεζα Πειραιώς και την υποστήριξη των Arrios & Metaxas. Χορηγοί επικοινωνίας ήταν το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και η Εφημερίδα Φιλελεύθερος.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ

Πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία, τη Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου 2008, τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας «Ζωντανή Παράδοση: Εξερευνώντας την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά», που υπήρξε μια συνδιοργάνωση της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO και του Δήμου Λευκωσίας. Η τελετή των εγκαίνιων πραγματοποιήθηκε στην Αυλή του Δημοτικού Μεγάρου Λευκωσίας, παρουσία εκλεκτών προσκεκλημένων, πρέσβων, ακαδημαϊκών και ερευνητών. Μεταξύ άλλων και ο έντιμος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Ανδρέας Δημητρίου, ο οποίος και τέλεσε τα εγκαίνια. Χαιρετισμό απηύθυναν η πρόεδρος της Επιτροπής κ. Λουκία Χατζηγαβριήλ, ο Πρόεδρος Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς κ. Κωνσταντίνος Λοϊζίδης, και η Δήμαρχος Λευκωσίας κ. Ελένη Μαύρου. Όσοι παρακολούθησαν την εκδήλωση είχαν την ευκαιρία να περπατήσουν στους πεζόδρομους Λήδρας και Ονασαγόρου και στην Πλατεία Φανερωμένης, για ν' απολαύσουν την υπαίθρια έκθεση για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, αλλά και να πάρουν έντυπο ενημερωτικό υλικό από το περίπτερο που έχει στηθεί στην πλατεία Ελευθερίας.

Οι επισκέπτες επίσης ξεναγήθηκαν στο παρεκκλήσι του Σταυρού του Μισιρίκου, όπου λειτουργούσε έκθεση βιβλίου για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με τη συναυλία «Πανσέληνος - πρωτεύουσα» από τη Λαϊκή Ορχήστρα Χρωμάτων, στα πλαίσια του θεσμού «Νύκτες καλοκαιριού στη Λευκωσία».

▶ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΥΠΡΟΓΕΝΗΑ

▶ Στο Παρίσι, στο μεγάλο αμφιθέατρο του Μεγάρου της UNESCO, ακούστηκαν για άλλη μια φορά μουσική και ήχοι της Κύπρου. Ο Φαίδρος Καβαλλάρης σε μία συγκινητική παράσταση, παρουσίασε το νέο του έργο Αφροδίτη Κυπρογένηα σε ποίηση της Σαπφούς.

Η σοπράνο Μαργαρίτα Ηλία και η αφηγήτρια Γαλλίδα ηθοποιός Σαπφώ τραγούδησαν την Σαπφώ και τους Ύμνους στην Αφροδίτη. Τις συνόδευαν η ορχήστρα Lamoureux των Παρισίων, οι γλυκύτατες φωνές της χορωδίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, αλλά και μουσικά όργανα από την κυπριακή φύση και παράδοση και το ηχητικό τοπίο της Κύπρου.

Η συναυλία μάγεψε το κοινό και έτυχε των καλύτερων κριτικών από τους παρευρισκομένους. Η παράσταση εντάχθηκε μέσα στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων της Γαλλικής Προεδρίας. Διοργανωτές ήταν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην UNESCO, η Γαλλική Κυβέρνηση και η Γραμματεία της UNESCO.

Την παράσταση προλόγισαν η πρέσβης Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κύπρου κα Εντμέ Λεβέντη, η πρέσβης Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Γαλλίας κα Catherine Colonna, η γραμματεία της UNESCO κα Teresa Wagner και ο Διευθυντής Πολιτιστικών Εκδηλώσεων της Γαλλικής Προεδρίας.

Όλοι οι ομιλητές τόνισαν τη σημασία της διοργάνωσης η οποία είναι αποτέλεσμα συνεργασίας μεταξύ Κυπρίων

και Γάλλων καλλιτεχνών. Υπογράμμισαν επίσης ότι για πρώτη φορά στη Γαλλία παρουσιάζεται μία συναυλία αφιερωμένη στην Αφροδίτη Κυπρογένηα σε σύνθεση ενός από τους πιο σημαντικούς σύγχρονους Κύπριους συνθέτες με τη συνεργασία μίας από τις καλύτερες ορχήστρες κλασικής μουσικής της Γαλλίας.

Η συναυλία δόθηκε την Πέμπτη 11 Σεπτεμβρίου 2008 στις οχτώ το βράδυ. Παρευρέθηκαν ο πρέσβης της Ελληνικής Αντιπροσωπείας και πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης της UNESCO, κος Γιώργος Αναστασόπουλος, ο πρώην Υπουργός Πολιτισμού Γαλλίας κος Renaud Donnedieu de Vabres πρέσβεις διαπιστευμένοι στην UNESCO, καλλιτέχνες και πλήθος κόσμος.

15η Διάσκεψη των Εθνικών Επιτροπών Ευρώπης - Βορείου Αμερικής

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συμμετείχε στην 15η Διάσκεψη των Εθνικών Επιτροπών Ευρώπης - Βορείου Αμερικής, η οποία συνδυάστηκε με τη διαδικασία Διαβούλευσης των Εθνικών Επιτροπών με το Γενικό Διευθυντή της UNESCO για την ετοιμασία του προκαταρκτικού Προϋπολογισμού και Προγράμματος του Οργανισμού για τη διετία 2010 - 2011.

Η πιο πάνω συνάντηση διοργανώθηκε από τις Εθνικές Επιτροπές UNESCO Ολλανδίας, Φλάνδρας και Λουξεμβούργου, και πραγματοποιήθηκε μεταξύ 31 Μαΐου και 4 Ιουνίου 2008, στη Χάγη και στην Αμβέρσα, με μεγάλη επιτυχία. Στη συνάντηση συμμετείχαν πέραν των 100 συνέδρων συνολικά, περιλαμβανομένων εκπροσώπων 42 Εθνικών Επιτροπών και παρατηρητών από την UNESCO και άλλους συνεργαζόμενους οργανισμούς. Κύριος στόχος της συνάντησης υπήρξε η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των Εθνικών Επιτροπών τόσο για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες και τον τρόπο λειτουργίας τους όσο και για τις προτεραιότητες που έχει θέσει ο Οργανισμός για την πενταετία 2008 - 2013 και για το πρόγραμμα της διετίας 2010-2011.

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συμμετείχε ενεργά στην όλη διαδικασία με κείμενα, επιστημονικές και εισηγήσεις για όλα τα προγράμματα του Οργανισμού. Ιδιαίτερα εποικοδομητική υπήρξε η συμβολή της Δρ. Νικήτα, Γενικής Γραμματέως της Επιτροπής, στη συζήτηση για τον τομέα του Πολιτισμού, όπου μεταξύ άλλων, έθιξε τα ακόλουθα σημεία, τα οποία υιοθετήθηκαν πλήρως από τις υπόλοιπες Επιτροπές και ενσωματώθηκαν στις τελικές εισηγήσεις προς την UNESCO:

- ▶ Τη σημασία και ανάγκη ενδυνάμωσης, της τέχνης στην εκπαίδευση, ως ένα σημαντικό μέσο για την ενίσχυση της ποιότητας στην εκπαίδευση και κατ' επέκταση για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος «Εκπαίδευση για Όλους».
- ▶ Την ανάγκη προώθησης του «Πολιτισμού για Όλους» στο πρότυπο του Προγράμματος «Εκπαίδευση για Όλους».
- ▶ Την ανάγκη ενίσχυσης και αποτελεσματικότερης εφαρμογής του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει θέματα Πολιτισμού, όπως είναι για παράδειγμα η Σύσταση για το Καθεστώς του Καλλιτέχνη.

Επιπρόσθετα, συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες και τον τρόπο λειτουργίας των Εθνικών Επιτροπών. Σε αυτό το πλαίσιο, ζητήθηκε από κάθε Επιτροπή να παρουσιάσει μια βέλτιστη πρακτική, την οποία θεωρεί ως χαρακτηριστικό παράδειγμα της δράσης της και που μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή από άλλες Επιτροπές. Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή, παρουσίασε το Ημερολόγιο που ετοίμασε για το 2006 σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΔΔΕ). Το εν λόγω Ημερολόγιο επικεντρώθηκε στο θέμα του διαπολιτισμικού διαλόγου και παρουσίασε έργα τέχνης με θέμα τη φιλία, τη συνεργασία, το σεβασμό στη διαφορετικότητα και την ειρήνη. Επιπλέον, τονίζει τη σημασία που δίδει η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή στην προώθηση της ελεύθερης και δημιουργικής καλλιτεχνικής έκφρασης των παιδιών.

Συνέντευξη από την Paola Gianturco
Από το Γραφείο Τύπου της UNESCO

► Η Paola Gianturco είναι φωτορεπόρτερ, γνωστή για τη φιλανθρωπική της δράση και ασχολείται κυρίως με την προώθηση των δικαιωμάτων της γυναίκας, τη φυλετική ισότητα και την ενίσχυση της γυναικείας εκπροσώπησης σε όλους τους τομείς. Το τελευταίο της βιβλίο "Women Who Light the Dark" είναι αφιερωμένο στις 129 γυναίκες από 15 χώρες, που με τη φαντασία τους, φωτίζουν το σκοτάδι...

Τι σας ώθησε ν' αφοσιωθείτε σε θέματα που αφορούν αποκλειστικά τη γυναίκα;

Η 35χρονη εμπειρία μου στη διαφήμιση, μου έδωσε την ευκαιρία να συνεργαστώ και με πολλές γυναίκες και να εμπνευστώ από τις φυλετικές διαφορές. Υπήρξα αντιπρόεδρος της πρώτης διαφημιστικής εταιρείας στις Η.Π.Α που ανήκει σε γυναίκες. Στη συνέχεια άρχισα να ερευνώ αυτά τα θέματα, με αποτέλεσμα να διδάσκω μαθήματα στο Stanford University για τις Γυναίκες και την Ηγεσία. Στη συνέχεια, στο 4ο Διεθνές Συμπόσιο των Ηνωμένων Εθνών για τη Γυναίκα, είχα την έμπνευση να

φωτογραφήσω γυναίκες από όλο τον κόσμο και να τις δημοσιεύσω με κείμενο σε βιβλίο. Ήθελα να δώσω μια ματιά στις ζωές των γυναικών, στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά και πώς τις ξεπερνούν. Έτσι πήρα αμέτρητες συνεντεύξεις και φωτογραφίες γυναικών από περισσότερες από 40 χώρες. Έχουν εκδοθεί τέσσερα βιβλία μου, το καθένα από αυτά είναι αποτέλεσμα στενής συνεργασίας με τη γυναίκα που πρωταγωνιστεί σε κάθε «ιστορία». Όλα τα έσοδα από τα βιβλία χαρίζονται σε οργανισμούς που έχουν σχέση με τη γυναίκα. Τα έσοδα από το τελευταίο βιβλίο μου προορίζονται για το Global Fund for Women. Όνειρό μου, είναι αυτές οι μαρτυρίες και τα πορτρέτα των γυναικών να βοηθήσουν στην κατανόηση μεταξύ των δύο φύλων και να εμπνεύσουν τις γυναίκες, οπουδήποτε στον κόσμο, ώστε ν' αντιμετωπίσουν τα καθημερινά προβλήματα που τις ταλανίζουν: βία στο σπίτι, βιασμός, εμπορία, φτώχεια, αναλφαβητισμός, κακή διατροφή, ασθένειες και άλλα.

Ποιες νομίζετε είναι οι προτεραιότητες σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος της γυναίκας;

Θα πρέπει να επικοινωνήσουμε παραδείγματα γυναικών με ικανότητες και δύναμη στα χέρια τους, πράγμα που κάνω προσωπικά μέσα από τη δουλειά μου. Βέβαια τα αίτια της διάκρισης που γίνεται ανάμεσα στα δύο φύλα είναι βαθιά και ποικίλα, γι' αυτό χρειάζονται διάφορες στρατηγικές αντιμετώπισης. Οι «παραδοσιακές» αξίες, ο φονταμενταλισμός και η έλλειψη συνεργασίας από τη μεριά των ανδρών, ενίοτε η έλλειψη

Το σχετικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών "Promote gender equality and empower women," για τη γυναίκα έχει υιοθετηθεί στη 4η Παγκόσμια Σύνοδο του ΟΗΕ (1995) στο Πεκίνο, στα πλαίσια των Στόχων της Χιλιετίας. Ο προϋπολογισμός για την εφαρμογή του ανέρχεται στα 25-28 εκατομμύρια δολάρια, για αυτό η υποστήριξη από τον ιδιωτικό τομέα κρίνεται ως αναγκαία. Οι στόχοι του προγράμματος έχουν οριστεί ως εξής:

- εφαρμογή της συνθήκης σχετικά με την εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών
- ενίσχυση της νομοθεσίας που αφορά τη βία, τη σεξουαλική παρενόχληση και τη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών
- υποστήριξη των μέτρων που ενισχύουν το ρόλο των μη κυβερνητικών οργανισμών που παρέχουν περισσότερες ευθύνες στις γυναίκες
- ενθάρρυνση και επιτάχυνση, μέσω ενεργειών υποστήριξης, της συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε όλους τους δημόσιους και πολιτικούς οργανισμούς
- να εξασφαλιστεί το ότι οι γυναίκες όλου του κόσμου έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν, ως άτομα υπεύθυνα και ελεύθερα, για τον αριθμό των παιδιών, το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο γεννήσεων, τη χρονική στιγμή της εγκυμοσύνης. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να έχουν την ανάλογη πληροφόρηση και τα ανάλογα μέσα
- λήψη μέτρων για τον τερματισμό του κάθετου και οριζόντιου διαχωρισμού στην αγορά εργασίας
- ενθάρρυνση των αλλαγών στην οργάνωση της εργασίας έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η δίκαια κατανομή των καθηκόντων στην εργασία και στο σπίτι, λήψη μέτρων που αποβλέπουν στην εναρμόνιση των προσωπικών, κοινωνικών και επαγγελματικών καθηκόντων.
- ενσωμάτωση του ζητήματος της ισότητας των ευκαιριών σε όλες τις πολιτικές και δράσεις (mainstreaming).

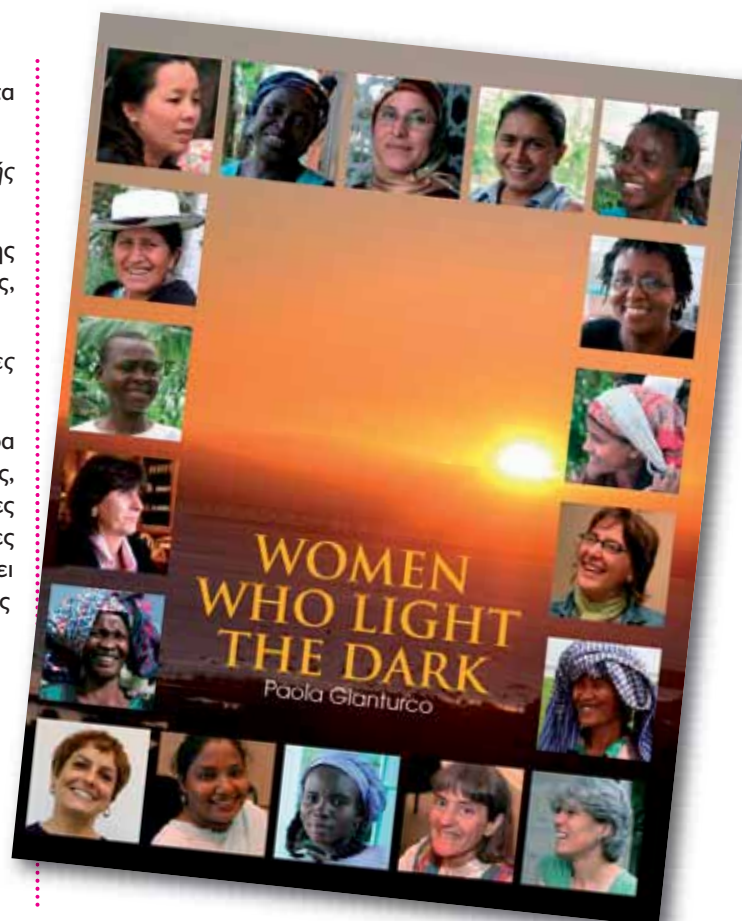
αυτοπεποίθησης και επιμονής από τις γυναίκες, όλα αυτά τα στοιχεία και άλλα πολλά εμποδίζουν τη φυλετική ισότητα.

Ποια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια για την επίτευξη της φυλετικής ισότητας;

Κατά τη γνώμη μου η φτώχεια, η έλλειψη επαρκούς μόρφωσης και η βία. Αυτά τα φαινόμενα βέβαια συνδέονται μεταξύ τους, και επηρεάζουν θλιβερά τις γυναίκες αλλά και τα παιδιά.

Πιστεύετε ότι η κατάσταση γενικά βελτιώνεται ή υπάρχουν χώρες όπου σημειώνεται επιδείνωση;

Την τελευταία δεκαετία, οι γυναίκες αναλαμβάνουν περισσότερα πολιτικά και επιχειρησιακά καθήκοντα. Σε υπό ανάπτυξη χώρες, οι εγγραφές των γυναικών σε σχολεία έχουν αυξηθεί. Σε άλλες περιπτώσεις, συντηρητικές στάσεις δεν αφήνουν τις γυναίκες να πάρουν τις ευκαιρίες που τους αξίζουν. Κι αυτό συμβαίνει κυρίως σε εμπόλεμες καταστάσεις ή σε χώρες που οι γυναίκες μαστίζονται σε μεγάλα ποσοστά από το AIDS.

FOCUS

► Αιθιοπία

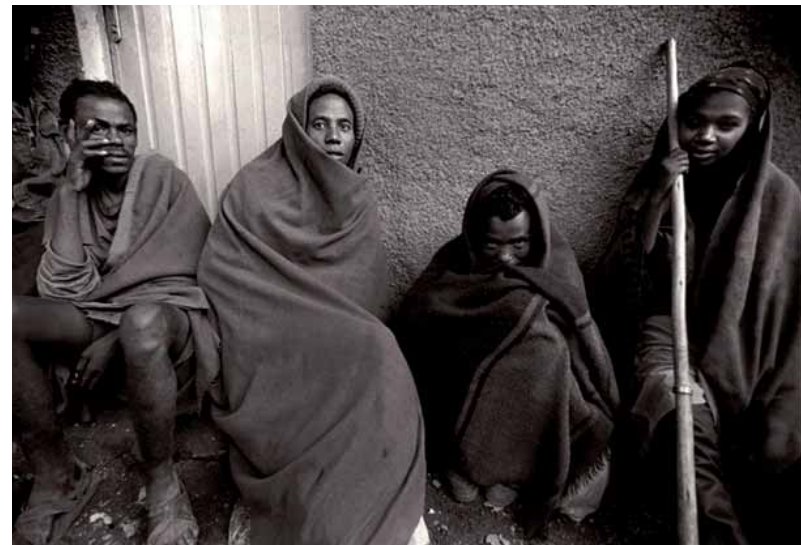
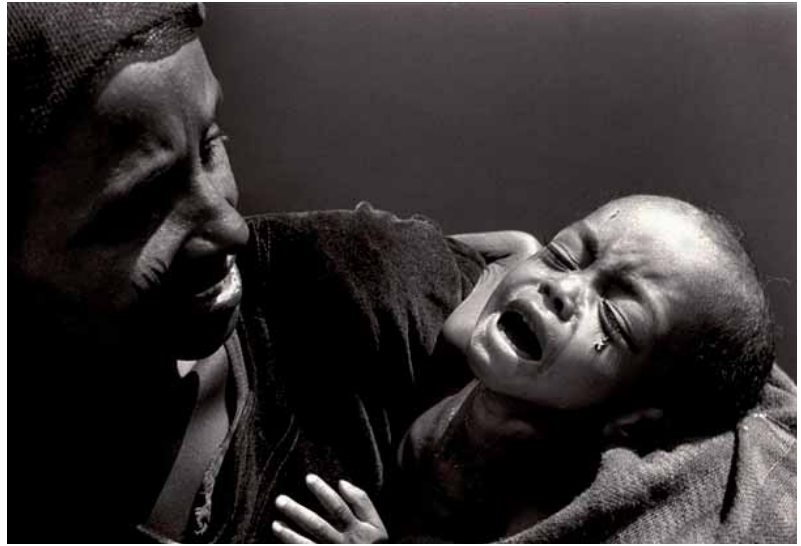
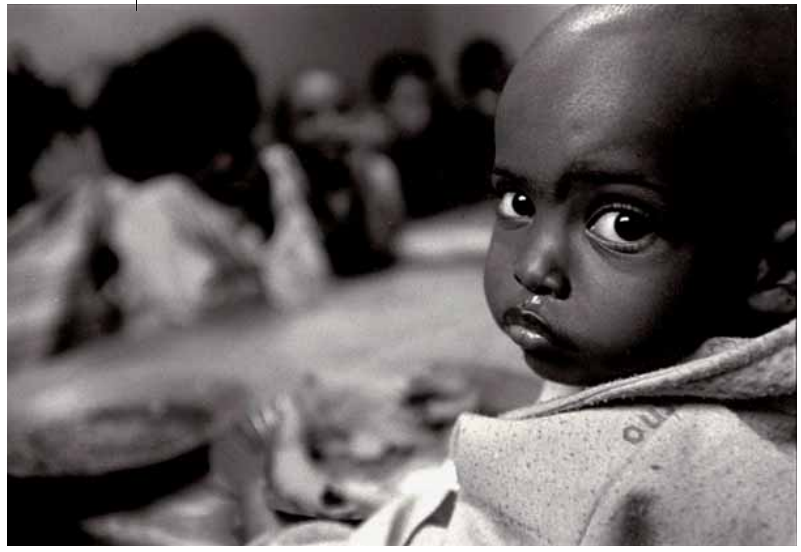
Κάθε χρόνο στην Αιθιοπία, τη μεγαλύτερη παραγωγική δύναμη καφέ στον κόσμο, εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν από ασιτία και λόγω διαβίωσης σε απάνθρωπες συνθήκες. Η ξηρασία και η ασιτία έχει καταστεί διαχρονικό πρόβλημα για τους Αιθίοπες.

Φέτος, σοβαρή ξηρασία μαστίζει τον νότο της Αιθιοπίας, προκαλώντας για ακόμα μια φορά ανθρωπιστική κρίση στη χώρα. Από τον Σεπτέμβριο ο ΟΗΕ καλεί σε άμεση αρωγή και έκτακτη επισιτιστική βοήθεια στους πληγέντες που φτάνουν τα οκτώ εκατομμύρια. Σύμφωνα με το ΟCHA (Γραφείου Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων του ΟΗΕ), 4,6 εκατομμύρια άνθρωποι χρήζουν άμεσης βοήθειας και 8 εκατομμύρια άμεσης επισιτιστικής βοήθειας στη χώρα, ο πληθυσμός της οποίας ανέρχεται σε σχεδόν 80 εκατομμύρια κατοίκους. Τον Ιούνιο, ο ΟΗΕ είχε απευθύνει έκκληση για τη συγκέντρωση 221,6 εκατομμυρίων ευρώ για αρωγή των θυμάτων της ξηρασίας κυρίως για την αγορά τροφίμων. Μόνο το 52% του ποσού έχει συγκεντρωθεί, ανακοίνωσε το ΟCHA.

Τα κυριότερα θύματα αυτής της κρίσης είναι τα παιδιά. Ο ΟΗΕ υπολογίζει ότι 126,000 παιδιά στην Αιθιοπία χρειάζονται επειγόντως σίτιση και φαρμακευτική φροντίδα. Η συνεχής ασιτία επηρεάζει αρνητικά τη φυσική και νοητική ανάπτυξη, που λόγω αδυναμίας στο ανοσοποιητικό σύστημα, γίνονται ευάλωτα σε νόσους, όπως ο ιός του AIDS.

Στατιστικά στοιχεία: Η ετήσια αύξηση γεωργικής παραγωγής περιορίζεται στο 2.4%, ενώ ο πληθυσμός αυξάνεται συνεχώς, με ποσοστό επί του παρόντος 2.8%. Η ανεπαρκής παραγωγή και η αύξηση των τιμών σε προϊόντα, επιδεινώνει την κατάσταση.

ΝΕΑ-ΚΟΣΜΟΣ

Νίκη της Κύπρου

Στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στην UNESCO στις 16-19 Ιουνίου 2008 για την ανάδειξη 12 νέων μελών στη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, η Κύπρος εξελέγη μέλος. Ως μέλος πλέον της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, η Κύπρος έχει σημαντικό ρόλο να επιτελέσει για τη διαφύλαξη και την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πρέσβειρα της Κύπρου στην UNESCO, κ. Εντμέ Λεβέντη, διαβεβαίωσε ότι η Κύπρος θα συμβάλει όσο καλύτερα μπορεί στην επίτευξη των στόχων της Επιτροπής.

Κατάλογος για την Παγκόσμια Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Σε 112 ανέρχονται οι υποψηφιότητες που θα τεθούν από 35 κράτη, για την πρώτη εγγραφή στον αντιπροσωπευτικό κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς που θα τεθούν υπό την προστασία της UNESCO. Τις υποψηφιότητες θα εξετάσει η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά που αποτελείται από 24 εκλεγμένα μέλη. Η τρίτη διάσκεψη της Επιτροπής πραγματοποιείται αυτές τις μέρες στην Κωνσταντινούπολη, για να ενσωματώσει 90 πολιτιστικά αριστουργήματα προφορικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που έχουν τεθεί για υποψηφιότητα το 2001, 2003 και 2005. Ανάμεσά τους το Καρναβάλι της Βολιβίας, το Σανσκριτικό Θέατρο της Ινδίας κ.ά. Ο Γ.Δ της UNESCO χαιρέτησε τη μεγάλη ανταπόκριση από τα κράτη-μέλη και ανέφερε ότι η αντίδραση αυτή αποδεικνύει το συνολικό ενδιαφέρον και την αγωνία της ανθρωπότητας για την άυλη κληρονομιά. Επίσης, τόνισε ότι «αυτός είναι ένας τρόπος να εγκαινιαστεί ένας γόνιμος διάλογος για πολιτιστική ετερότητα».

ΟΗΕ: Αυξανόμενη παράνομη κράτηση μεταναστών

Η Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ναβανθέμ Πιλάι, εξέφρασε πρόσφατα την ανησυχία της για τον αυξανόμενο αριθμό μεταναστών και αιτούντων ασύλου που κρατούνται στις ανεπτυγμένες χώρες, πολλές φορές κατά τρόπο αυθαίρετο και παράνομο, υπό απάνθρωπες συνθήκες. Η Ύπατη Αρμοστής αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προειδοποιώντας πως τα πρόσφατα νομοθετικά μέτρα για τη

λαθρομετανάστευση ενδέχεται να οδηγήσουν σε αυθαιρεσίες όπως η υπερβολικά παρατεταμένη περίοδος κράτησης. «Είναι επίσης οδυνηρό να επιτρέπεται στην Ε.Ε. η κράτηση των ασυνόδευτων παιδιών», τόνισε. Υπολογίζεται πως στην Ε.Ε. υπάρχουν περίπου οκτώ εκατομμύρια λαθρομετανάστες. Το 2007 συνελήφθησαν 200.000 και λιγότεροι από 90.000 απελάθηκαν.

Εορτασμός των 60χρονων από τη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Στις 29 Οκτωβρίου εγκαινιάζεται το συμπόσιο της UNESCO (Παρίσι) για τον εορτασμό των 60χρονων από τη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το συμπόσιο που θα εγκαινιάσει ο Γ.Δ της UNESCO, Koichiro Matsuura, είναι αφιερωμένο στην ελευθερία έκφρασης. Τα επιμέρους θέματα του συμποσίου είναι η ελευθερία έκφρασης και ανάπτυξη, η δημοκρατία και ο διάλογος. Στα πλαίσια της έκθεσης θα παρουσιαστεί φωτογραφική έκθεση σχετικά με την ασφάλεια των δημοσιογράφων σε συνεργασία με το πρακτορείο ειδήσεων Reuters. Η UNESCO υποστηρίζει την ελευθερία έκφρασης και το δημοκρατικό δικαίωμα ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε ως στοιχείο ανάπτυξης του ατόμου, με βάση το άρθρο 19 των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

VSM 2008: 14ο Συνέδριο για την Ψηφιακή Κληρονομιά

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε 20-26 Οκτωβρίου στο ξενοδοχείο Αμαθούς στη Λεμεσό και φιλοξένησε επιστήμονες και ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Θέμα του, οι τεχνολογίες που αφορούν την αρχειοθέτηση, συντήρηση και προβολή του τεράστιου όγκου και της μεγάλης ποικιλίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Με τον όρο «ψηφιακή κληρονομιά» εννοούμε το σύνολο της πληροφορίας που δημιουργείται ή αποθηκεύεται με τη μορφή ψηφιακών αρχείων, κατά κανόνα μέσα από λογισμικά με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή. Στο μέλλον, εκτιμάται ότι η υψηλή τεχνολογία και δη τα πολυμέσα, οι γραφικές τέχνες και η πληροφορική- αν χρησιμοποιείται σωστά, θ' αποτελεί τον μεγάλο σύμμαχο της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου έγινε ενημέρωση για τις νέες τεχνολογίες και ανταλλάχθηκαν γνώσεις και απόψεις για το ζήτημα.

3 δισεκατομμύρια άνθρωποι θα πουν το νερό... νεράκι

Η τελευταία έκθεση του Ο.Η.Ε σχετικά με τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών στον πλανήτη μας καταγράφει εξάντληση των αποθεμάτων νερού, άνοδο της τιμής των τροφίμων και της ενέργειας και ενίσχυση του φαινομένου της ερημοποίησης. Τους τελευταίους μήνες, στον τομέα των τροφίμων, σοβαρή κρίση πλήττει περίπου 40 αναπτυσσόμενες χώρες, λόγω της κατακόρυφης αύξησης των τιμών. Η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί, ενώ έως το 2025 εκτιμάται ότι περισσότερα από τρία δισεκατομμύρια άνθρωποι θα πουν το νερό... νεράκι.

Συνθήκη για την προστασία της Υποθαλάσσιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σε ισχύ θα τεθεί τον Ιανουάριο του 2009 η νέα συνθήκη της UNESCO, που αφορά την προστασία υποθαλάσσιας πολιτιστικής κληρονομιάς, την οποία έχουν ήδη υιοθετήσει 20 κράτη. Η συνθήκη αυτή αποτελεί μια καινοτομία, και θα βοηθήσει με νομική πλέον προστασία τις ιστορικές μνημεία των λαών, παρεμποδίζοντας το παράνομο εμπόριο πολιτιστικών αγαθών. Για το σκοπό αυτό, προγραμματίζεται σύσταση ειδικής διεθνούς Επιτροπής για εξέταση των περιπτώσεων. Η συνθήκη αφορά κυρίως ναυάγια, ερείπια και σπηλιές που βρίσκονται κάτω από το νερό και έχουν κάποια πολιτιστική σημασία και η συντήρησή τους θα γίνεται in situ. Υπολογίζεται ότι τρία εκατομμύρια ναυάγια κείτονται στα υδάτινα στρώματα του πλανήτη.

Διάσκεψη για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Ο Υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδας Ευάγγελος Βενιζέλος, απευθυνόμενος στη Διάσκεψη της UNESCO που γίνεται στην Κωνσταντινούπολη με θέμα την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, ζήτησε την ένταξη των Ολυμπιακών Αγώνων και της Ελληνικής Μυθολογίας στα κορυφαία μνημεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας, με ειδικές αναφορές στις σχετικές διακηρύξεις της UNESCO. Ο κ. Βενιζέλος, πρότεινε έναν ορισμό της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις, από τις αρχαϊκές και παραδοσιακές μέχρι τις μεταμοντέρνες κοινωνίες και τον ψηφιακό πολιτισμό.

Δ Ε Λ Φ Ι Κ Ο Ι Α Γ Ω Ν Ε Σ

Συμμετοχή της Κύπρου στους 2ους Διεθνείς Δελφικούς Αγώνες 19-25 Σεπτεμβρίου 2008, Σαράτοφ, Ρωσία

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO ανέλαβε τη χορηγία και στήριξε την κυπριακή συμμετοχή στους 2ους Διεθνείς Δελφικούς Αγώνες, που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 19 και 25 Σεπτεμβρίου 2008, στην πόλη Σαράτοφ της Ρωσίας.

Οι Δελφικοί Αγώνες, που τελούν υπό την αιγίδα της UNESCO και έχουν την στήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης, διοργανώνονται από τη Διεθνή Δελφική Επιτροπή στο πρότυπο των Ολυμπιακών Αγώνων και περιλαμβάνουν αγωνίσματα από όλο το φάσμα των κλασικών και σύγχρονων τεχνών όπως είναι η μουσική, η όπερα, ο χορός, η ζωγραφική, το τραγούδι, η φωτογραφία, οι γραφικές τέχνες και η γαστρονομία. Στόχος των Αγώνων είναι η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας, η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και η ενίσχυση των τεχνών και του πολιτισμού για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας κάθε λαού σε μια σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.

Η συμμετοχή της Κύπρου στους Αγώνες, ενισχύει έμπρακτα την προσπάθεια αυτή, καθώς οι πιο πάνω στόχοι αποτελούν προτεραιότητα για την UNESCO τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο. Στους Αγώνες, συμμετείχαν περισσότερες από πενήντα χώρες, με πολυπληθείς αντιπροσωπείες. Αναφέρονται μεταξύ άλλων η Γαλλία, οι ΗΠΑ, η Κίνα, το Περού, η Κορέα, η Ρουμανία και η Τουρκία.

Η κυπριακή συμμετοχή, παρόλο που περιορίστηκε σε τρία μόνο αγωνίσματα, κατάφερε να διακριθεί και να σημειώσει σημαντικές επιτυχίες. Συγκεκριμένα, ο νεαρός σεφ Βαλεντίνος Μιχαήλ, κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στην κατηγορία της μαγειρικής τέχνης, διαγωνιζόμενος ανάμεσα σε περισσότερους από δώδεκα φιναλίστ. Ο Κύπριος σεφ, κέρδισε την πρωτιά παρουσιάζοντας δύο παραδοσιακές συνταγές της Κύπρου: κουνέλι σιφάδο με πλιγούρι ως κυρίως πιάτο και γαλατομπούρεκο με μαχαλεπί για επιδόρπιο.

Οι επιτυχίες για την Κύπρο συνεχίστηκαν με την εξαιρετική παρουσία του γνωστού νεαρού πιανίστα Γιώργου Μαννούρη που

κατέκτησε το χάλκινο μετάλλιο στην κατηγορία του σόλο πιάνου για τις ηλικίες των 13-18 ετών. Ο Γιώργος Μαννούρης ήταν ένας από τους νεαρότερους συμμετέχοντες και ενθουσίασε το κοινό, που του χάρισε το πλέον θερμό και παρατεταμένο χειροκρότημά του.

Η κυπριακή συμμετοχή ολοκληρώθηκε με την εμφάνιση της διακεκριμένης σοπράνο Κατερίνας Μηγά που διαγωνίστηκε στην κατηγορία κλασικό τραγούδι. Η Κατερίνα Μηγά εκτέλεσε άψογα το πρόγραμμά της, που περιλάμβανε και το κυπριακό παραδοσιακό τραγούδι «Το Γιασεμί», το οποίο συγκίνησε ιδιαίτερα το κοινό. Την κυπριακή αποστολή συνόδευσε ο σεφ Γιώργος Γεωργίου.

Η εκπροσώπηση της Κύπρου κρίνεται ως εξαιρετικά πετυχημένη, καθώς η κυπριακή αντιπροσωπεία συναγωνίστηκε χώρες με μακρά παράδοση στη μουσική, το τραγούδι και τη γαστρονομία και ξεχώρισε όχι μόνο για το ταλέντο αλλά και για το ήθος και τη σοβαρή παρουσία της.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΜΕΡΕΣ

U N E S C O

8 Σεπτεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα κατά του Αναλφαβητισμού

Η 8η Σεπτεμβρίου έχει ανακηρυχτεί από την UNESCO ως «Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη του Αναλφαβητισμού» από το 1965, κατά τη Σύνοδο της Τεχεράνης. Σκοπός της είναι η ανάδειξη της σημασίας καταπολέμησης του αναλφαβητισμού για τα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες. Ο ΟΗΕ ορίζει ως αναλφαβητισμό την αδυναμία να διαβάσει ή να γράψει κάποιος μια απλή πρόταση σε οποιαδήποτε γλώσσα. Ο αναλφαβητισμός διακρίνεται σε απόλυτο, γενικό ή οργανικό και σε λειτουργικό. Στην πρώτη περίπτωση, έχουμε ολοκληρωτική άγνοια γραφής και ανάγνωσης. Από την άλλη, ο λειτουργικός αναλφαβητισμός αναφέρεται σε μια απουσία κοινωνικών γνώσεων. Το άτομο αδυνατεί να διαχειριστεί τον εαυτό του μέσα στην κοινωνία που ζει. Με βάση πρόσφατα στοιχεία της UNESCO, 774 εκατομμύρια άτομα ηλικίας άνω των 15 ετών, σε παγκόσμιο επίπεδο, χαρακτηρίζονται αναλφάβητα,

σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ.

Ένας στους πέντε ενήλικους παραμένει αναλφάβητος, ενώ τα 2/3 αυτών είναι γυναίκες. Πάνω από 75 εκατομμύρια μικρά παιδιά δεν πηγαίνουν στο σχολείο, χωρίς να μπορεί να υπολογιστεί πόσοι ανήλικοι εγκαταλείπουν τις σχολικές τάξεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνει η UNICEF, περίπου 93 εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο δεν πηγαίνουν σχολείο, ενώ πάνω από το 53% των παιδιών που βρίσκονται εκτός της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι κορίτσια. Φέτος, ο αλφαριθμητισμός έχει συνδεθεί άρρηκτα με το θέμα της υγείας, ως προϋπόθεσης του πρώτου.

5 Οκτωβρίου

Παγκόσμια Μέρα Δασκάλου

Η φετινή Παγκόσμια Μέρα Δασκάλου στρέφει την προσοχή μας στην έλλειψη διδακτικού προσωπικού, επαρκούς επιμόρφωσης και σεβασμού στο επάγγελμα του παιδαγωγού. Σχετικές εκδηλώσεις για τον εορτασμό της ημέρας πραγματοποιήθηκαν γενικά στην έδρα της UNESCO αλλά και ειδικά, σε διάφορες χώρες. Σύμφωνα με αναφορά της UNESCO, 18 εκατομμύρια δασκάλων χρειάζονται, ώστε ο στόχος της UNESCO για καθολική δημοτική εκπαίδευση μέχρι το 2015. Επί του παρόντος, μελετώνται τρόποι αντιμετώπισης προβλημάτων που απασχολούν τους εκπαιδευτικούς όπως είναι η πρόσληψη, η επιμόρφωση, ανάπτυξη πολιτικών και η φυλετική ισότητα στο χώρο εργασίας.

24 Οκτωβρίου

Παγκόσμια Μέρα Ηνωμένων Εθνών

Επίσημη υπόσταση απέκτησαν τα Ηνωμένα Έθνη στις 24 Οκτωβρίου 1945, όταν επικυρώθηκε ο καταστατικός χάρτης από τη Γαλλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα, τη Μεγάλη Βρετανία, την Σοβιετική Ένωση και από την πλειοψηφία των λοιπών κρατών, τα οποία τον είχαν αποδεχθεί και υπογράψει. Έτσι η 24η Οκτωβρίου γιορτάζεται τώρα σ' όλο τον κόσμο ως Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών. Ο καταστατικός χάρτης των Ηνωμένων Εθνών εκφράζει τα ιδανικά και τους κοινούς σκοπούς όλων των λαών των οποίων οι κυβερνήσεις συνενώθηκαν για να αποτελέσουν τα Ηνωμένα Έθνη. «Ο κόσμος μας αλλάζει υπέρ του ΟΗΕ καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι και κυβερνήσεις αντιλαμβάνονται ότι στον αλληλεξαρτώμενο και παγκοσμιοποιημένο κόσμο μας η πολυμερής προσέγγιση αποτελεί την μόνη οδό για την επίλυση των διεθνών προβλημάτων», σημειώνει στο μήνυμά του για την Ημέρα του ΟΗΕ (24 Οκτωβρίου), ο Γ.Γ. του Οργανισμού Μπαν Γκι Μουν, προσθέτοντας, ότι «τα παγκόσμια προβλήματα απαιτούν παγκόσμιες λύσεις. Οι μονομερείς λύσεις δεν αποτελούν εφικτή επιλογή.

Είτε μιλάμε για την ειρήνη και την ασφάλεια είτε για την ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι απαιτήσεις από τον Οργανισμό μας αυξάνονται καθημερινά».

▶ ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ

10 Νοεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα Επιστημών για Ειρήνη και Ανάπτυξη

16 Νοεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα για την Ανεκτικότητα

20 Νοεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα Παιδιού (UNICEF)

21 Νοεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα Φιλοσοφίας (UNESCO)

05 Δεκεμβρίου

Παγκόσμια Μέρα Εθελοντισμού

10 Δεκεμβρίου

Παγκόσμια ημέρα Διεθνούς Αμνηστίας - Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

29 Δεκεμβρίου

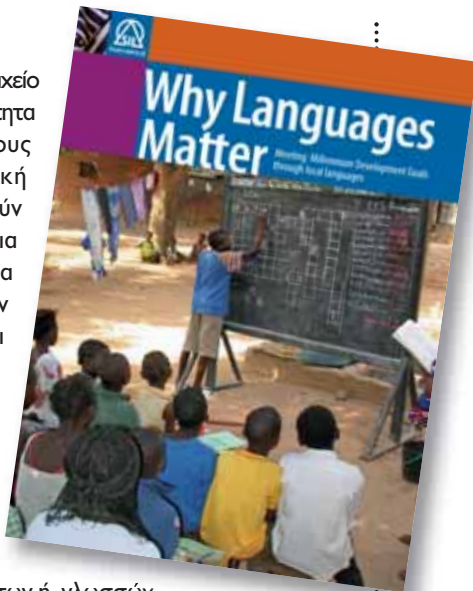
Παγκόσμια Μέρα για Βιοποικιλότητα

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

"Why Languages Matter"

Οι γλώσσες είναι απαραίτητο στοιχείο που καθορίζει την εθνική ταυτότητα των λαών και η διατήρησή τους συντείνει στην πολιτιστική ποικιλότητα. Επίσης αποτελούν ένα στρατηγικό παράγοντα για την αειφόρο ανάπτυξη και για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, που έχει θέσει η UNESCO.

Πολλοί άνθρωποι στον κόσμο χρησιμοποιούν ως μητρικές, γλώσσες οι οποίες δεν είναι ευρείας χρήσης. Το βιβλίο αυτό επιχειρηματολογεί υπέρ της διατήρησης και ανάπτυξης των αυτών των τοπικών διαλέκτων ή γλωσσών-μειονοτήτων ώστε να βοηθηθούν οι άνθρωποι που τις χρησιμοποιούν ν' αντιμετωπίσουν τα καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όπως η φτώχεια, η έλλειψη επιμόρφωσης και οι ασθένειες.

Η επιμόρφωση με προγράμματα στη μητρική γλώσσα των ανθρώπων είναι ένα επίπονο και με μεγάλο κόστος σχέδιο, αλλά μακρυπρόθεσμα μπορεί να εξασφαλίσει πιο ουσιαστικά αποτελέσματα.

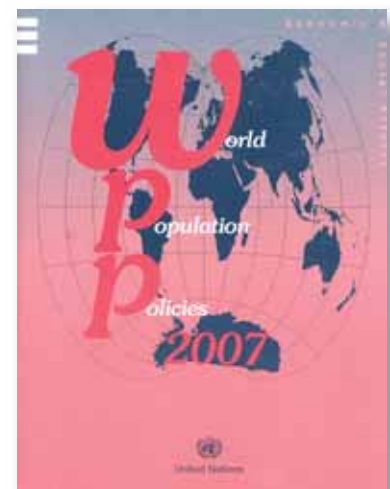

"People in the Move"

Μόλις κυκλοφόρησε ένα χρήσιμο εγχειρίδιο που αφορά στη μετανάστευση και την παγκόσμια κινητικότητα των πολιτών. Η μετανάστευση είναι από τα κύρια θέματα της διεθνούς ατζέντας και έχει άμεση σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο σύντομο εγχειρίδιο υπάρχουν ορισμοί και διευκρινήσεις για τις κατηγορίες μεταναστών (πρόσφυγες, εργατικό δυναμικό, αιτητές πολιτικού ασύλου κ.τλ.), σύντομες εισηγήσεις για κοινωνική ενσωμάτωση και νομικά άρθρα που αφορούν στο θέμα.

"World Population Policies 2007"

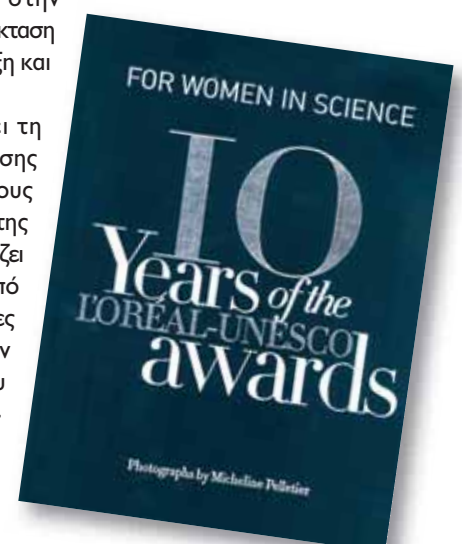
Η φετινή έκδοση της UNESCO "World Population Policies 2007" παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς παρουσιάζει στατιστικά στοιχεία για τους πληθυσμούς των χωρών και πολιτικές που έχουν εφαρμόσει για ποικίλα ζητήματα. Τα δημογραφικά στοιχεία αφορούν το μέσο όρο ζωής, τη γονιμότητα, την τάση για μετανάστευση των κατοίκων κάθε χώρας. Επίσης, αναφέρονται με συντομία οι πολιτικές αντιμετώπισης παγκόσμιων προκλήσεων -όπως το AIDS- από το εκάστοτε κράτος. Για την επιτυχία της παρούσας έκδοσης, ήταν καίρια η συνεργασία όλων των κρατών με την UNESCO.

"10 years of the L'Oréal-UNESCO awards"

Μια πολυτελής έκδοση, αφιερωμένη σε όλες εκείνες τις γυναίκες που ξεχώρισαν για το έργο και την προσφορά τους στην επιστημονική έρευνα. Ο θεσμός "L'Oréal-UNESCO awards" λειτουργεί τα τελευταία δέκα χρόνια, επιβραβεύοντας τις γυναίκες που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στην επιστήμη τους, και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη, την εξέλιξη και την αλλαγή.

Η έκδοση υπογραμμίζει τη σημασία της εκπροσώπησης των γυναικών σε όλους τους τομείς, ειδικά στο χώρο της επιστήμης. Επίσης παρουσιάζει πορτραίτα 52 γυναικών από πέντε ηπείρους, με υπέροχες φωτογραφίες από την Micheline Pelletier, που αλλάζουν το «παραδοσιακό» πρόσωπο της επιστήμης.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στην έδρα της UNESCO στο Παρίσι μπορούν να εργαστούν σε μόνιμη ή προσωρινή βάση, πολίτες των κρατών μελών του Οργανισμού. Οι προκηρύξεις με τα κριτήρια και τα απαιτούμενα προσόντα για τις κενές θέσεις στον Οργανισμό, αλλά και στα περιφερειακά γραφεία και τις υπηρεσίες του ανά τον κόσμο, δημοσιεύονται στο ιστοτοπίο της UNESCO www.unesco.org/employment

Για όλες τις θέσεις εργασίας στην UNESCO οι αιτήσεις πρέπει να γίνονται μέσω της ακόλουθης ιστοσελίδας:
<http://recrutweb.unesco.org/>

Κενές Θέσεις:

-

1. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 10 Νοεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Rector (D-2)
UNESCO-IHE Institute of Water Education
Delft (Χάγη), Ολλανδία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/NETSC0001.PDF>
-

2. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 10 Νοεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Chief of Section, Education Support Strategies Section, Division for Education Strategies and Capacity Building, Education Sector
Παρίσι, Γαλλία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/ED647.PDF>
-

3. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Chief of Section, Section for Teacher Education, Division of Higher Education, Education Sector
Παρίσι, Γαλλία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/ED658.PDF>
-

4. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 17 Νοεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Chief of Security, Safety and Transport Section, Headquarters Division, Sector for Administration
Παρίσι, Γαλλία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/ADM572.PDF>
-

5. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 24 Νοεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Treasury analyst, Treasury Section, Bureau of the Comptroller (BOC)
Παρίσι, Γαλλία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/BOC078readv.PDF>
-

6. Η UNESCO δέχεται αιτήσεις μέχρι τις 14 Δεκεμβρίου 2008 για την πλήρωση της ακόλουθης θέσης:
Director
The Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics (ICTP)
Τεργέστη, Ιταλία
<http://recrutweb.unesco.org/pdf/ITASC0800.PDF>